

JYVÄSKYLÄNYLIOPISTON MUSEO

toimintakertomus

2012

Kirjoittajat: Pirjo Vuorinen, Marja-Liisa Hyvönen, Pekka Hassinen, Tanja Koskela, Hillevi Kotiranta, Jarkko Mäntynen
Taitto: Marja-Liisa Hyvönen, Pekka Hassinen

Kannessa Tapani Kahilan valokuva luontomuseon *Tourujoki - keidas keskellä kaupunkia* -näyttelystä.

ISSN 1796-2560 (Verkkajulkaisu)

SISÄLLYS

SYVÄLLÄ KOKOELMISSA, IRTISANOMISUHKAA JA ASERIISUNTAA	5
MUSEON JOHTOKUNTA I. I. 2012 ALKAEN	7
MUSEON TOIMINTA V. 2012.....	9
Henkilökunta.....	9
Kokoelmat.....	12
Palvelutoiminta.....	25
Oppihistoriallinen näyttelykeskus.....	29
Liikuntatieteellisen tiedekunnan juhlanäyttely 2013.....	29
Näyttelyt.....	32
Kävijät.....	36
Luontomuseon tapahtumat.....	36
Talous.....	37
Toimintaresurssit.....	38
Verkostot ja tutkimusyhteistyö.....	39
Tiedotus.....	42
Koulutus ja ympäristökasvatus.....	43
Esitelmät.....	44
Opetus.....	44
Muuta yhteiskunnallista palvelua luontomuseossa.....	46
Julkaisut ja artikkelit.....	46
KASVITIEEELLINEN PUUTARHA.....	49
Viheralueiden hoito.....	49
Puistot rakennustöiden keskellä.....	49
Kasvikokoelmat.....	52
Tiedotus, neuvonta ja sidosryhmät.....	52
Seminaarinmäen puistojen kunnostus.....	53
Liite 1: Luonnontieteellinen osasto, kävijämäärät 2012	
Liite 2: Henkilöstökulut, yleiskustannusmenot, tilakulut	
Liite 3: Luonnontieteellinen osasto, kartunta eliöryhmittäin	

SYVÄLLÄ KOKOELMISSA, IRTISANOMISUHKAA JA ASERIISUNTAA

Kertomusvuotta 2012 luonnehti osastojen valmistautuminen yliopiston juhluvuoteen 2013. Kulttuurihistoriallisen osaston Seminarium -rakennukseen rakenteilla oleva uusi perusnäyttely ja koko näyttelykeskus Soihtu edellyttivät perusteellista omien kokoelmien selvitys- ja tutkimustyötä, jotta löydettiin näyttelykäsikirjoituksen edellyttämät menneen historian todistuskappaleet ja saatiin ne tarpeen mukaan konservointiin. Näyttelyn suunniteluun oli saatu erillinen kolmivuotinen rahoitus vuosille 2011–2013, mikä mahdollisti ennen muuta nykyaikaisten näyttelytekniikoiden käyttämisen. Projektiin palkatut määräaikaiset asiantuntijat täyttivät G-talon ja saivat aikaan todella luovan pyörteen!

Museon edellisenä vuonna saama rehtorin tuloksellisuuspalkinto käytettiin erinomaisen antoisaan opintomatkaan Tanskan Århusiin museoihin, mistä löytyi useita hyviä ja käyttökelpoisia ideoita. Luontomuseon intendentti Tanja Koskelalle tarjoutui mahdollisuus ”sapattivuoteen” ja sen myötä tutustua Kanadan luontontieteellisiin museoihin. Hänen sijaisekseen saatiin tohtori Jonna Timonen.

Yliopiston useiden rakennusten evakuoinnit ja muutot työllistivät museota kun irtaimistoa siirrettiin Vaajakosken Kanavuoreen yliopiston luolatiloihin. Muutot eivät olleet kaikilta osin koordinoitusti kenenkään käsissä, mikä tulee aiheuttamaan tulevaisuudessa runsaasti selvitys- ja järjestelytyötä Kanavuoreessa.

Kertomusvuoden lopulla Luontomuseon uuden perusnäyttelyn avautumisesta Harjun Vesilinnassa oli

tulossa kuluneeksi kymmenen vuotta. Kävijämäärät osoittavat osaltaan, että näyttely on kestänyt hyvin aikaa.

Yliopisto ja Jyväskylän kaupunki solmivat kaupunginjohtaja Pekka Kettusen ja rehtori Aino Sallisen neuvottelujen jälkeen vuonna 2000 yhteistyösopimuksen Luontomuseosta, mikä tarkoitti Seminaarinmäeltä Harjun Vesilinnan muuttaneen Luontomuseon kehityshanketta. Kaupunki sitoutui tukemaan museota sen jälkeen kun perusnäyttely avautuu. Ehtona oli, että kaupungin peruskoululaiset ja päiväkotilapset pääsevät opastettuna ilmaiseksi museoon.

Jyväskylän kaupunki oli ajautunut taloudellisesti vaikeaan tilanteeseen, mikä edellytti hallintokunnilta säästötoimia. Juhannuksen alla museo sai yllättäen kaupungin kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalveluiden vastualuejohtaja Ari Karimäen allekirjoittaman kirjeen, jonka sanoma oli lyhyt: ”Jyväskylän kaupunki irtisanoo Jyväskylän yliopiston kanssa tehdyn avustussopimuksen päättymään 31.12.2012. Sopimus on koskenut Jyväskylän yliopiston museon luonnontieteellistä osastoa (Keski-Suomen luontomuseo) ...” Yliopiston hallintojohtaja, museon johtaja ja intendentti lähettivät elokuun alussa kaupungille kirjeen jossa selvitettiin museon toimintaa ja merkitystä sekä todettiin että kaupungin irtisanomisilmoitus uhanalaistaa koko museon olemassaolon Vesilinnassa. Tästä lisää seuraavassa toimintakertomuksen esipuheessa.

Suomen yliopistokiinteistöt Oy:n toteuttamana valmistui ensimmäinen osa yliopiston puistojen ja puutarhojen kunnostusta. Vaarana tosin on, että osa toteutetuista istutuksista saattaa tärveltyä Villa Ranan, Päärakennuksen ja Lozzin peruskorjaushankkeiden alkaessa.

Museon rakennustutkijat osallistuivat useihin sekä yliopiston että kaupungin rakennusten RHS-selvityksiin (= Rakennushistoriaselvitys, joka itse asiassa on nykyään syvällisyydessään rakennushistoriatutkimus) ja työmaadokumentointeihin. Ne tuottivat rakennusten korjausprosesseihin monipuolista asiantuntijatietoa ja museolle merkittävän määrän ulkopuolista tuloa.

Kertomusvuonna nousi esiin valtakunnallisessa museokeskustelussa museoissa olevat käyttökelpoiset aseet ja niiden lupakäytännöt. Keskustelun myötä monet museot alkoivat luopua aseistaan. Niin teki yliopiston museokin, joka toimitti syksyllä aseensa poliisille. Samalla päätettiin myös että niistä arvokkaimmat liitetään Sotamuseon kokoelmiin.

Jyväskylässä 21.2.2013

Janne Vilkuna
museonjohtaja, museologian professori

MUSEON JOHTOKUNTA I.I.2010 ALKAEN

Puheenjohtaja professori Heikki Hanka
Sihteeri Piia Löppönen / Marja-Liisa Hyvönen

Lehtori Jari Haimi,
bio- ja ympäristötieteiden laitos
(Tutkija Panu Halme,
bio- ja ympäristötieteiden laitos)

Luonnonsuojelupäällikkö Päivi Halinen,
Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
(Ylitarkastaja Auvo Hamarus,
Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus)

Lehtori Ilkka Ratinen,
opettajankoulutuslaitos
(Yliassistentti Tiina Silander,
opettajankoulutuslaitos)

Konservaattori Jarkko Mäntynen,
yliopiston museo
(Museomestari Tapani Kahila,
yliopiston museo)

Vastaava suojelubiologi Panu Kuokkanen,
Metsähallitus
(Projektipäällikkö Jussi Päivinen,
Metsähallitus)

Professori Hanna Snellman,
historian ja etnologian laitos
(Amanuenssi Tellervo Helin,
humanistinen tiedekunta)

Opiskelija Hilla Isomäki
(Opiskelija Satu Ruuska)

Museon johtaja: professori Janne Vilkkuna
Museon varajohtaja: professori Janne Kotiaho

MUSEON TOIMINTA V. 2012

Jyväskylän yliopiston tiedemuseo on akateemisen kulttuuri- ja luonnonperinnön sekä keskisuomalaisen luonnonperinnön tutkimus-, oppimis- ja palveluympäristö. Se toteuttaa yliopiston tehtävää uuden tiedon jalostamisessa ja sivistysperinnön uudistamisessa saattamalla museon aineistot avoimeen tietoympäristöön ja asiakaspalvelun käyttöön. Tiedemuseo on osa yliopiston muistiorganisaatiota kirjaston ja arkistotoimen ohella. Erityinen rooli museolla on yliopiston strategian määrittelemässä Seminaarinmäen suojeluohjelman toteuttamisessa sekä Seminaarinmäen kaavoitusprosessissa.

HENKILÖKUNTA

Kulttuurihistoriallisella osastolla oli vuonna 2012 kolme (intendentti, museoamanuenssi ja suunnittelija) ja luonnontieteellisellä osastolla neljä vakituista työntekijää (intendentti, konservaattori, suunnittelija ja asiakaspalvelusihteeri). Lisäksi vakituisen henkilökuntaan kuuluu osastojen yhteinen museomestari. Vakinaisen henkilökunnan lisäksi museossa työskenteli 22 määräaikaista työntekijää.

Täydentävän henkilökunnan palkkaus järjestettiin museon varoin sekä perusnäyttelyn rakentamiseen tarkoitettuun projektivaroin. Lisäksi työministeriön kautta järjestyi rahoitusta nuorten työharjoittelijoiden palkkaamiseen. Täydentävää henkilökuntaa tarvittiin perusnäyttelyn suunnittelu- ja tutkimustehtäviin, luontomuseon avoinnapiitoon, ryhmien opastuksiin, kokoelmien luettelointiin ja digitointiin ja vaihtuvien näyttelyiden suunnittelutyöhön sekä rakennustutkimusten tekemiseen, jonka kautta museo on viime vuosina laajentanut merkittävästi maksullista palvelutoimintaansa.

Vakinainen henkilökunta

Koskela Tanja, intendentti

(palannut vuorotteluvapaalta 27.8., vuorotteluvapaan sijainen *Timonen Jonna*) luonnontieteellisen osaston esimies, osaston toiminnan suunnittelu ja kehittäminen, museologian opiskelijoiden ja harjoittelijoiden ohjaus
Vuorinen Pirjo, intendentti

Seminaarin alkuperäinen lippu oli käynyt jo 1800-luvun puolella niin huonokuntoiseksi, ettei sitä voinut pitää esillä. Yliopiston ja sen edeltäjien lähestyvän juhluvuoden kunniaksi silkkinen lippu päätettiin konservoida. Kirjontakuvio ja silkin rippeet kiinnitettiin uudelleen pellavakankaalle. Anne Vesanto ja Maria Peni suorittivat vaateliaan työn Salmirannan konservointikeskuksessa. Kuva Tauri Kankaanpää.

kulttuurihistoriallisen osaston esimies, osaston toiminnan suunnittelu ja kehittäminen, museologian opiskelijoiden ja harjoittelijoiden ohjaus

Hyvönen Marja-Liisa, museoamanuenssi
museon esine-, arkisto- ja kuvakokoelmien tieteellinen hoitaminen, tietopalvelutehtävät, näyttelyiden sisälöntuotanto, museologian opiskelijoiden ja harjoittelijoiden ohjaus

Kabila Tapani, museomestari
näyttelyiden visuaalinen ja tekninen suunnittelu ja toteutus, näyttelyn piirroksot ja valokuvaajan tehtävät

Mäkipelkola Riikka, suunnittelija
rakennustutkimus

Mäntynen Jarkko, konservaattori
eläinten konservointi, nahka- ja luukortiston ylläpito, kokoelmien hoito, asiakaspalvelu, opastus

Kotiranta Hillevi, suunnittelija
puutarhaan liittyvät työt, kasvien ja siementen hankkiminen, puutarharekisterin ylläpito, istutusten hoidon ja kunnossapidon asiantuntija-apu Suomen Yliopisto-kiinteistöt Oy:n Jyväskylän kiinteistöalueelle, talousasioiden valmistelu, asiakaspalvelu
Peltola Seija, asiakaspalvelusihiteeri
asiakaspalvelu, opastus, markkinointi ja tiedotus luontomuseossa, museokaupan hoito, harjoittelijoiden ohjaus

Täydentävä henkilökunta

Kulttuurihistoriallinen osasto

1. Museon varoin (muun myyntitoiminnan sekä budjettivaroin)

Holma Jaakko, suunnittelija, rakennustutkimus, –31.5.

Korkiakangas Teemu, suunnittelija, –30.6., 1.9.–31.12
perusnäyttelyn käsikirjoitus

Koski Minerva, projektisihiteeri,
rakennustutkimus

Mustonen Aada, projektisihiteeri, 19.3.–31.5.

Määttä Piia, harjoittelija, 16.1.–20.7.

Oikarinen Timo-Pekka, –30.4., 1.5.–

Rahkonen Jesse, museoapulainen, 20.2.–31.3.

Tapper Mirva, suunnittelija, 1.11–
perusnäyttelyn kokoamiseen liittyviä tehtäviä

Kampusopastukset

Tapani Hynynen, Vesa-Matti Kari, Minerva Koski,
Juha Mäkinen, Piia Määttä, Joonas Tammela

Luonnontieteellinen osasto

1. Museon varoin (muun myyntitoiminnan sekä budjettivaroin)

Käppi Anu, museoapulainen, 1.1.–31.12

Laasasenaho Kari, museoapulainen, 1.1.–31.12

Tuomela Satu, bio- ja ympäristötieteiden harjoittelija,
1.6.–31.8. (2 kk museon varoin ja 1 kk bio- ja ympäristötieteiden laitoksen varoin, asiakaspalvelu, sammal-
näytteiden rekisteröinti

2. Työ- ja elinkeinotoimiston varoin

Kääpä Jari, 25.1.–31.5. kasvinäytteiden rekisteröinti

Friman Joanna, 23.1.–30.3. kokoelmatyöt, alakoulujen
1.-luokkalaisten opintokäyntien ohjaus

Hoivassilta Henna, 1.–31.12 asiakaspalvelu, alakoulujen
1.-luokkalaisten opintokäyntien ohjaus opintokäyntien ohjausasiakaspalvelu, alakoulujen 1.-luokkalaisten opintokäyntien ohjaus

3. Opiskeluun liittyvä harjoittelu

Siitonen Sara, (Jyväskylän ammattiopisto) 9.1.–17.2.

alakoulujen 1.-luokkalaisten opintokäyntien ohjaus,
opastukset, kokoelmatyöt

Haapaniemi Markus, (Jämsän ammattiopisto) 5.3.–16.3.
kestävän kehityksen huomioonottaminen museon toiminnassa

Kharlamova Tatiana, (Jyväskylän ammattiopisto) 18.4.–
1.5. käännöstehtävät, opastukset

Malmiemi Sini, (museologia), 4.4.–16.5.

näyttelyn suunnittelu, opastukset, kokoelmatyöt, asiakaspalvelu, ekaluokkalaisten opintokäyntien ohjaus

Honkonen Tapio, (Jyväskylän aikuisopisto), 28.5.–26.6.

kokoelmatyöt, museon nettisivujen päivitys, museokaupassa työskentely, muu museotyö

Siekkinen Roosa, 24.9.-13.11. (Jyväskylän ammattiopisto matkailuala) asiakaspalvelu, opastus, kokoelmatyöt, ekaluokkalaisten opintokäyntien ohjaus

Mappes Otsa, 5.-9.11 (TET-harjoittelu)

kokoelmatyöt, alakoulujen 1.-luokkalaisten opintokäyntien ohjaus

Wibinen Ella, 29.10 - 7.12. (museologia) asiakaspalvelu, opastus, Kokoelmien kätköistä -näyttelyn käsikirjoitus, kokoelmatyöteko ja siennäytteidien järjestäminen

Lisäksi viikonloppu- ja iltapäivystyksissä sekä museo-opastuksissa avustivat *Satu Tuomela* ja *Joel Rabkonen*.

KOKOELMAT

Luonnontieteellisellä osastolla on ollut kirjattuna kokoelmapoliittinen suunnitelma vuodesta 2005 lähtien ja kulttuurihistoriallisella osastolla vuodesta 2009. Suunnitelma toimii ohjekirjana kokoelmatyössä, ja se on liitteenä koko museon laatukäsikirjassa (www.jyu.fi/erillis/museo/laatu).

KULTTUURIHISTORIALLISET KOKOELMAT

Museon kulttuurihistoriallisen osaston kokoelmat palvelevat tutkimusta, opetusta sekä julkaisu- ja tiedotustoimintaa erityisesti yliopiston oppihistorian ja rakennetun ympäristön kannalta. Lisäksi kokoelmiin kuuluvat valtakunnallisesti merkittävät suomenkielisen opettajakoulutuksen vaiheisiin liittyvät aineistot. Kokoelmatutkimus on ollut koko vuoden 2012 merkittävällä sijalla perusnäyttelyn suunnitteluprosessin yhteydessä.

Kokoelmat jakaantuvat esineisiin, kuviin, arkistoaineistoon, kirjallisuuteen ja tallenteisiin. Aineistot tallennetaan museon Duo-tietokantaan. Museo hallinnoi myös yliopiston taidekokoelmaa, joka on tallennettuna ARTE-tietokantaan. Tietokannat on toteutettu museon ja yliopiston omana työnä, ja ne noudattavat rakenteel-

taan kansainvälisiä museoiden kokoelmatietokantojen kenttäjakoa. Kokoelma-hallinnan periaatteena ovat avoimuus ja saavutettavuus. Monipuolisine kokoelmineen museo osallistuu omalta osaltaan yliopiston tehtävään uuden tiedon jalostamisessa ja sivistysperinnön uudistamisessa.

Edelleen museon kokoelmatyön ongelmana on se, että Jyväskylän yliopistolla ei Suomen muiden yliopistojen tavoin ole yhteistä tallennussuunnitelmaa erityisesti julkisin varoin kootun tutkimus- ja opetusaineiston tallentamiseksi (laitosten tutkimus- ja opetusvälineet, muistoesineet, kuva-arkistot, muu kuin virka-arkistoaineisto kuten tutkimus- ja opetusmateriaalit, tutkimusten ja opinnäytteiden empiiriset aineistot, ym. laitoksilla säilytettävä oppihistoriallinen aineisto). Yliopistotason tallennussuunnitelman puute haittaa huomattavasti museon toimintaa.

Museo joutui myös toimintakertomusvuonna toimimaan ”pelastusviranomaisena” yhdessä virka-arkiston ja kirjaston kanssa, kun esimerkiksi sisäilmaongelmien vuoksi tapahtuneet laitosten muutot vaativat nopeita toimenpiteitä laitosten vanhojen tutkimus- ja opetusarkistojen siivoamisessa. Selkeää sopimuskäytäntöä ei ole myöskään siitä, kuinka eläkkeelle siirtyvän henkilökunnan Jyväskylän yliopistolle tärkeä oppi-/tieteenhistoriallinen aineisto tallennetaan. Museon intendentti Pirjo Vuorinen oli jäsenenä hallintojohtajan asettamassa Tutkimusaineistojen hallinnoinnin työryhmässä, jonka toimikausi alkoi 16.9.2011. Työryhmän tehtävänä on luoda toimivat, yhtenäiset käytännöt tutkimusaineistojen hallinnointiin sekä elektronisille että manuaalisille aineistoille. Sen raportti valmistui 15.5. 2012 (https://www.jyu.fi/hallinto/tyoryhmat/tutkimusaineistot/copy2_of_Tutkimusaineistojenhallintotyoryhmnraportti.pdf).

Kokoelmat karttuivat vuoden 2012 aikana 87 uudella päänumerolla. Museon diariossa oli vuoden 2012 lopussa yhteensä 4376 päänumeroa. Luku ei kerro kokoelmien kokonaisvolyymia, koska yhden päänumerolla saattaa olla useita kymmeniä tai satoja esineitä tai

Kanavuoren kokoelmakeskuksen tilojen on tarkoitus korvata pysyvästi kaikki kampusalueella sijaitsevat säilytystilat. Omien kokoelmien siirto on erittäin haasteellinen tehtävä, mutta korjausrakentamisen ja muuttojen vuoksi museo sai huolehdittavakseen myös tutkimusaineistojen ja kalusteiden sijoittelun Kanavuoren luolastoon. Yliopiston korjausrakentamiseen liittyvien muuttojen aikana tavaraa on tulvinut tiloihin lähes hallitsemattomasti. Työtä on tehty yhteistyössä muuttoliikkeen ja laitosten kanssa. Alhaalla Heli Vertamo tilapalvelusta, Marko Taskinen Kanavuori Turvatiloista sekä Piia Määttä, Tapani Kahila ja Pirjo Vuorinen museolta tutkimaan toisessa kerroksessa sijaitsevaa säilytystilaa. Oikealla Tauri Kankaanpää. Kuvat Tapani Kahila, Tauri Kankaanpää.

muita kokoelmalajikkeita. Lahjoitukset luetteloidaan Duo-ohjelmalla museon tietokantaan.

Toimintakertomusvuonna tallennettiin useiden yliopiston laitosten vaiheisiin liittyvää aineistoa kuten tutkimus- ja opetuskäytössä olleita laitteita, valokuvia ja kirjallista materiaalia museon kokoelmapolitiikassa määritellyn tallennussuunnitelman mukaisesti. Aineistoa on siirtynyt laitoksilta museon kokoelmiin usein muuttojen yhteydessä, jolloin hyvinkin nopealla aikataululla on jouduttu valitsemaan museolle tuleva materiaali.

Museologian opiskelijat toteuttivat dokumentoinnin harjoitustöitään tallentamalla yliopiston nykypäivää Vuonna 2012 valmistuneiden harjoitustöiden aiheina olivat yliopiston henkilökunnasta Satu Helin, Marita Jokinen, Kirsi Moisander, Asta Ruodemäki, Janne Vilku ja Yliopiston kirjaamo.

Tallennusta keskellä muuttoa

Yliopiston sisäilmailmaongelmat ja korjausrakentaminen aiheuttivat massiivisia muuttoa kampuksella. Sekä ihmiset että artefaktit vaihtoivat paikkaa. Tässä prosessissa museota kiinnosti, vanhojen tutkimus- ja opetusmateriaalien (mukaan lukien valokuvat ja diakuvat), tutkimusaineistojen sekä tutkimusvälineiden kohtalo. Kysymys kuului: mikä niiden status on ja millä tavalla niihin pitäisi suhtautua, ettei hukattaisi tieteen ja opetuksen historiaa. Laitosten kanssa pyrittiin muodostamaan hyvää toimintakulttuuria siinä, miten muutoissa suhtaudutaan tähän tutkimuksen ja opetuksen historia-aineistoon. Kenen tehtävä on tallentaa sitä? Digitoidaanko sitä vai ei? Millaiseen tietokantaan se viedään? Intendentti Pirjo Vuorinenkin oli mukana yliopiston arkistoinnin työryhmässä, joka antoi raporttinsa toukuussa. Arkistoinnin työryhmän työ liittyy osittain

Toimintakertomusvuonna tutkimusvälineistöä siirrettiin A ja MaC-rakennuksista Kanavuoren säilytystiloihin, kuten myös Juomatehtaan arkistokokoelma rareetteineen. Kirjoja ja alkuperäiskalusteita siirtyi niinkään Juomatehtaalta ja päärakennuksesta Kanavuoreen.

Kuva-arkistot ja digitaalisuus

Kuvakokoelmien digitoimista on voitu jatkaa toimintakertomusvuoden aikana. Digitoimintaa tehtiin sekä museon henkilökunnan että harjoittelijoiden työpanoksella. Kulttuurihistoriallisella osastolla kuvakokoelman digitoimintaa jatkettiin työministeriön erityistyöllistämistuella. Kuvakokoelmasta on tällä hetkellä digitaalisessa muodossa 28 000 kuvaa. Lisäksi osa uusista kuvalahjoituksista saadaan digitaalisessa muodossa tai skannaamalla kuvat lahjoittajan kuvista. Digitaalinen kuvaarkisto on karttunut myös asiakkaita varten skannatuilla sekä museon toimesta digikameralla kuvaamalla.

Museo on parantanut tietokantojensa saavutettavuutta jatkamalla aineistojen digitointia. Myös yhteistyötä kirjaston JYX-julkaisuarkiston kanssa on jatkettu.

Museo on seurannut KDK (kansallinen digitaalinen kirjasto) -hankkeen etenemistä ja osallistunut koulutustilaisuuksiin mahdollisuuksien mukaan. KDK-hankkeen tarkoituksena on parantaa kirjastojen, arkistojen ja museoiden sähköisten aineistojen saatavuutta ja pitkäaikaissäilytystä. Yliopiston kirjaston JYX-julkaisujärjestelmän kautta jatkettiin yliopiston museon kuvakokoelman julkaisemista. Seminaarin aikaisia kuvia kertyi JYX:iin 530 kpl.

Kokoelmapäivä

Toukokuun 24. päivänä pidettiin museon kokoelmapäivä, jossa Jyväskylän yliopiston alumneille (JYKYS ry) esiteltiin tallennustoimintaa. Museon pyrki innostamaan emerituksia tallentamaan oman oppiaineensa historiaa. Asia on tullut ajankohtaiseksi erityisesti perusnäyttelyhankkeen myötä.

Vanhan Jumpan kirjat

Yliopiston kirjaston kapasiteetti säilyttää vanhempia kirjakokoelmia on rajallinen. He ovatkin tiukalla kädellä karsineet kirjallisuutta. Helsingin yliopiston voimistelulaitoksen eli Jumpan toiminnan lakattua ja liikuntatieteellisen tiedekunnan aloitettua täällä toimintansa, laitoksen vanha käsikirjasto muutti Jyväskylään. Yli-

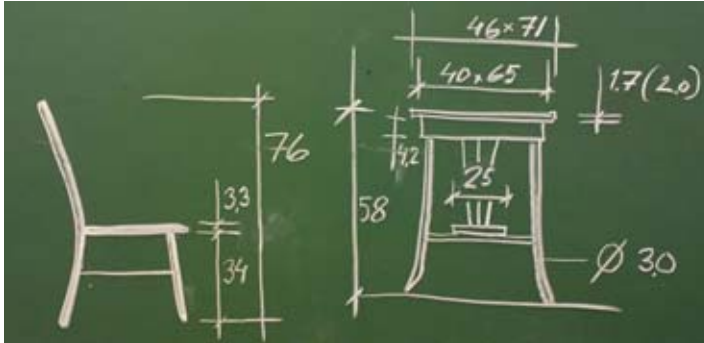
Vanhaan postikorttiin on kuvattu iki-ihana Moirislampi. Alhaalla kartta alueen kunnostustöistä. Museo oli mukana asiantuntijajäsenenä työryhmässä, jonka tehtävänä oli Moirislammen puistoalueen kunnostus. Alue avattiin elokuussa 2012.

PIIRUSTUSMERKINNÄT

- Säilytettävä lehtimetsä
- Hoidettava havumetsä, katkoviiva reunavöhykkeen raja
- Hoidettava lehtimetsä, katkoviiva reunavöhykkeen raja
- Säilytettävä havupuu
- Maisemallisesti tärkeä säilytettävä havupuu, sijainti viitteellinen
- Säilytettävä lehtipuu
- Istutettava lehtipuu, iso / pieni
- Poistettava puu
- Istutettava pensas <0,5 m
- Istutettava pensas >0,5 m
- Istutettava perennaryhmä
- Nummi
- Kehitettävä ja hoidettava kuiva niitty
- Kunnostettava allas
- Altaan luonnonkivireunus
- Luonnonkivipäällyste
- Kivituikka
- Moirislammen korostus pinnoitteen vaihdolla, esim. puulankut
- Huomioitavat näkymät
- Uusi valaisin
- Poistettava valaisin
- Vanhat Moirislammen

Museomestari Tapani Kahila teki Educa-rakennukseen vuonna 2000 pienoismallin (kuva alhaalla) seminaarin aikaisesta internaattihuoneesta. Kun oppihistoriallista näyttelykeskusta ruvettiin suunnittelemaan, hän valmisti näyttelyprojektin yhteydessä pienoismallisetin museon myyntituotteeksi. Vasemmalla Kahilan kaaviopiirroksia pienoismalleista ja alla valmistuneita pienoismalleja.

Internaattihuone asukkaineen 1920–1930-luvulta. Pienoismalli sijaitsee naisseminaarin käytössä olleessa Educa-rakennuksessa, sen toisen kerroksen käytävällä. Interiööriä nykyisin vastaava tila on huone D 203. Kuva Tapani Kahila.

opiston kirjasto ehdotti – lähes viisikymmentä vuotta kokoelmaa säilytettyään – sen siirtämistä Kuopion varastokirjastoon. Syyskesällä, kun liikuntarakennuksen viimeisin remontti valmistui, liikuntatieteellisen tiedekunnan ja liikunnan emeritusten kanssa käydyissä neuvotteluissa päädyttiin kuitenkin siihen, että kokoelma sijoitetaan liikunnan entisen laitoskirjaston tiloihin, jota nykyisin kutsutaan oppimiskeskukseksi.

Museon edustaja (Pirjo Vuorinen) on ollut mukana liikunnan kirjastotyöryhmässä suunnittelemassa liikunnan kirjaston toimintaa.

Taidekokoelman tapahtumia vuonna 2012

Jyväskylän yliopiston rakennusten sisäilmaongelmista aiheutuneet muutot vaikuttivat monella tavalla yliopiston laajan taidekokoelman sijoitteluun. Muuttojen yhteydessä teokset poistettiin tyhjenevistä rakennuksista, puhdistettiin ja kehystettiin uudelleen sisäilma-suositusten mukaisesti. Päärakennus tyhjennettiin. Taideteoksia sijoitettiin uudelleen Ylistönmäelle, Kaupparkeeran ja sosiaalitieteiden yksikköön, Mattilanniemeen Taiteiden ja kulttuurintutkimuksen laitoksen Kärki-kiinteistöön sekä Pitkäkadulle, viestinnän käytössä olevaan Z-rakennukseen.

Jyväskylän yliopiston taidekokoelmat karttuivat toimintakertomusvuoden aikana 18 teoksella. Hankitut teokset:

- Bezerra de Sousa
- Velez Cea
- Jyrki Markkanen
- Tímea Mucsi
- Jaakko Valo
- Päivi Hintsanen
- Aino-Kaarina Pajari
- Kalevi Puistolinna (Pirkko Randellin lahjoitus yliopistolle)

Lähestyvän yliopiston juhluvuoden kunniaksi yliopisto teki ylimääräisiä taidehankintoja. Vastahankitut työt (10 kpl) esitellään juhluvuoden Taidepolku-näyttelyssä, jonka alaotsikko kuuluu: Taidetta kampuksilla juhluvuoden

kunniaksi. Museolta Pirjo Vuorinen oli mukana hankintatoimikunnassa. Teoksia ostettiin seuraavilta taiteilijoilta:

- Wilma Hurskainen (Waves, 2012, C-print on alumiini, 52 x 69 cm)
- Aino Kajaniemi (Taito (2012), pellava, puuvilla, villa, akryyli, 148 x 157 cm; Rauhoitettu (2012), pellava, puuvilla, villa, akryyli, 147 x 155 cm)
- Kuutti Lavonen (Punaista ja mustaa, 2012, pastelli, puna- ja mustaliitu sekä tempera okoumé-vanerille,

Riikka Mäkipelkola, Jaakko Holma ja Minerva Koski sovittavat väitösviittoa. Uusien väitösviittojen hankkiminen oli monivuotinen projekti ja sen koordinointi siirtyi museolle kulttuurisihteeri Asta Ruodemäen virkavapauden vuoksi.

Laki ampuma-aseain muutoksesta nosti yllättäen esiin kysymyksen museon aseiden säilytyksestä. Asian tarkistaminen käynnisti poliisin kanssa neuvottelut, jotka johtivat lopulta siihen, että museo päätti siirtää aseet – mukana mm. seminaarin suojeluskunnan kiväärit – Sotamuseon kokoelmiin.

Tunnetun kieli- ja kansatieteilijän, professori Ahti Rytkösen valokuvakokoelmasta suurin osa oli jo deponoitu Jyväskylän yliopistolle Keski-Suomen muistiarkistoon. Toukokuussa Ahti Rytkösen perikunta lahjoitti koko 15500 kuvaa ja negatiivia käsittävän kokoelman Jyväskylän yliopistolle. Kuvassa Ahti Rytkösen lapset Antti Rytkönen ja Kirsti Salminen sekä professori Pirjo Korkiakangas ja intendentti Pirjo Vuorinen lahjakirjan luovutustilaisuudessa.

- 160 x 120 cm; Domani, 2012, punaliitu ja pastelli paperille, 160 x 120 cm)
- Johanna Lecklin (She Had Seven Dresses for The Trip, Just In Case That They Would Meet I-II, 2012, digitaalinen C-print 100 x100 cm)
 - Osmo Rauhala (Kaksi kalaa - riittääkö ruoka, 2012, öljy kankaalle, 40 x 60 cm; Peliteoria – Etelä, 8 osaa, 2012, öljy kankaalle, 50 x 50 cm; Korento – etelästä pohjoiseen, 2012, öljy kankaalle, 70 x 195 cm; Keivät – matkalla pohjoiseen I, 2012, öljy kankaalle, 100 x 100 cm)

Merkittävä valokuvalahjoitus

Kieli- ja kansatieteilijä Ahti Rytönen (1899–1989), joka teki suuren osan elmäntyöstään Jyväskylän kasvatustieteellisessä korkeakoulussa, oli myös ahkera valokuvaja. Ahti Rytönen perikunta lajoitti hänen 1920-luvulta asti kertyneen, 15500 valokuvaa ja negatiivia käsittävän valokuvakokoelmansa yliopistolle. Mukana on valokuvia myös Jyväskylästä 1940–1970-luvuilta, kuvia löytyy

esimerkiksi koulumaailmasta ja lasten pihaleikeistä Seminaarinmäellä.

Kansatieteellistä kuva-aineistoa on runsaasti Pohjois-Savosta, pohjoisesta Suomesta sekä Kuhmoisista, jossa Rytönen vietti kesiä vuosikymmenten ajan.

Professori Pirjo Korkiakangas historian ja etnologian laitokselta ja intendentti Pirjo Vuorinen museolta ottivat vastaan lahjoituksen Ahti Rytönen perikunnan Kirsti Salmiselta ja Antti Rytököseltä. Kokoelma on ollut deponoitu yliopistolla ja se on digitoitu ja luetteloidu. Helan siirryttyä pois Villa Rana -rakennuksesta, siirrettiin laitoksella oleva Keski-Suomen muistiarkisto yliopiston museon hoitoon.. Aineisto on merkittävä sekä etnologisena että Jyväskylän yliopiston historiaa valaisevana kokoelmana.

Fennicum-asineisto

Lokakuussa, kun kielten laitos tiivistä tilojaan ja suomen kielen oppiaine Fennicum-rakennuksessa seuloi aineistojaan, löytyi lähes sata vuotta vanhoja miesseminaarin ainekirjoitusvihkoja. Nuorukaisia oli pyydetty kirjoitta-

Yliopiston kirjaston varastossa keskusteltiin Helsingin yliopiston voimistelulaitoksen eli vanhan Jumpan kirjakokoelman kohtalosta. Emeritusprofessori Risto Telama innostui löytäessään Jumpan käsikirjastosta oman opinnäytetyönsä. Kuvassa myös Pirjo Riesjärvi ja Kaisa Saikkonen yliopiston kirjastolta ja Pirjo Vuorinen museosta. Tilaisuuteen osallistui toinenkin emeritusprofessori: Pauli Vuolle. Kuva Tauri Kankaanpää.

maan juuri käydystä sisällissodasta, johon monet heistä olivat osallistuneet. Useimmille kirjoittaminen oli yhä tuoreessa muistissa olevien henkilökohtaisten sotakemusten läpikäymistä. Mielenkiintoisen historia-aineiston löydyttyä Fennicumista oltiin yhteydessä museoon, joka tallensi vihkot kokoelmiinsa.

Kirjasto juhli ja julkaisi

Jyväskylän yliopiston kirjasto juhli satavuotista historiaansa. Juhlavuoden kunniaksi julkaistiin Kirjasto keskellä kampusta -artikkelikokoelma, johon Pirjo Vuorinen ja Riikka Mäkipelkola kirjoittivat Jyväskylän seminaarin kirjastosta. Seminaarin kirjasto edelsi vuonna 1912 perustettua Jyväskylän tieteellistä kirjastoa. Sen oli Uno Cygnaeuksen ideoima, ja ahkerina kirjojen lahjoittajina kunnostautuivat mm. Elias Lönnrot ja Wolmar Schildt.

Jyväskylän yliopiston kirjaston kokoelmiin kuuluvia Suomen ensimmäisen opettajaseminaarin kirjoja ja Jyväskylän Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran niteitä säilytetään yliopiston kirjaston kokoelmissa, joista osa on sijoitettu Keski-Suomen maakunta-arkistoon.

Tuulikki Kyllönen-Heikel

Opettajankoulutuslaitoksen pitkäaikaisen liikuntakasvatuksen lehtorin Tuulikki Kyllönen-Heikelin (1919–2009) aineisto lahjoitettiin museolle edellisenä vuonna. Aineiston tutkimus ja luettelointi aloitettiin Thoren-Talvela -säätiolta saaduilla varoilla ja sitä jatkettiin toimintakertomusvuonna.

Epäilyttävä kunniamerkkibisnes

Museon kokoelmatutkimuksen yhteydessä museoharjoittelija Piia Määttä kiinnitti huomiota eräässä lahjoitusaineistossa esiintyviin tieteen kunniamerkkeihin. Kaksi kunniamerkkejä myöntävää yritystä, *American Biographical Institute* ja englantilainen *International Biographical Centre*, tulivat useaan otteeseen esille samassa aineistossa. Kyseisillä yrityksillä ei ole mitään asemaa tiedeyhteisössä, yhteydenotoissaan ne kertovat ihmisille myönnettyistä kunniamerkeistä ja mahdollisuudes-

ta saada tietonsa arvostettuun julkaisuun. Jyväskylän yliopiston museo varoittaa tiedeyhteisöä hämärästä biografia- ja kunniamerkkibisneksestä. Suomessa on todennäköisesti satoja ihmisiä, jotka ovat lähteneet siihen mukaan. Myös erilaisten Who's Who sulkausujen suhteen kannatta olla varuillaan. Tiedonjyvä-lehti teki jutun aiheesta.

LUONNONTIETEELLISET KOKOELMAT

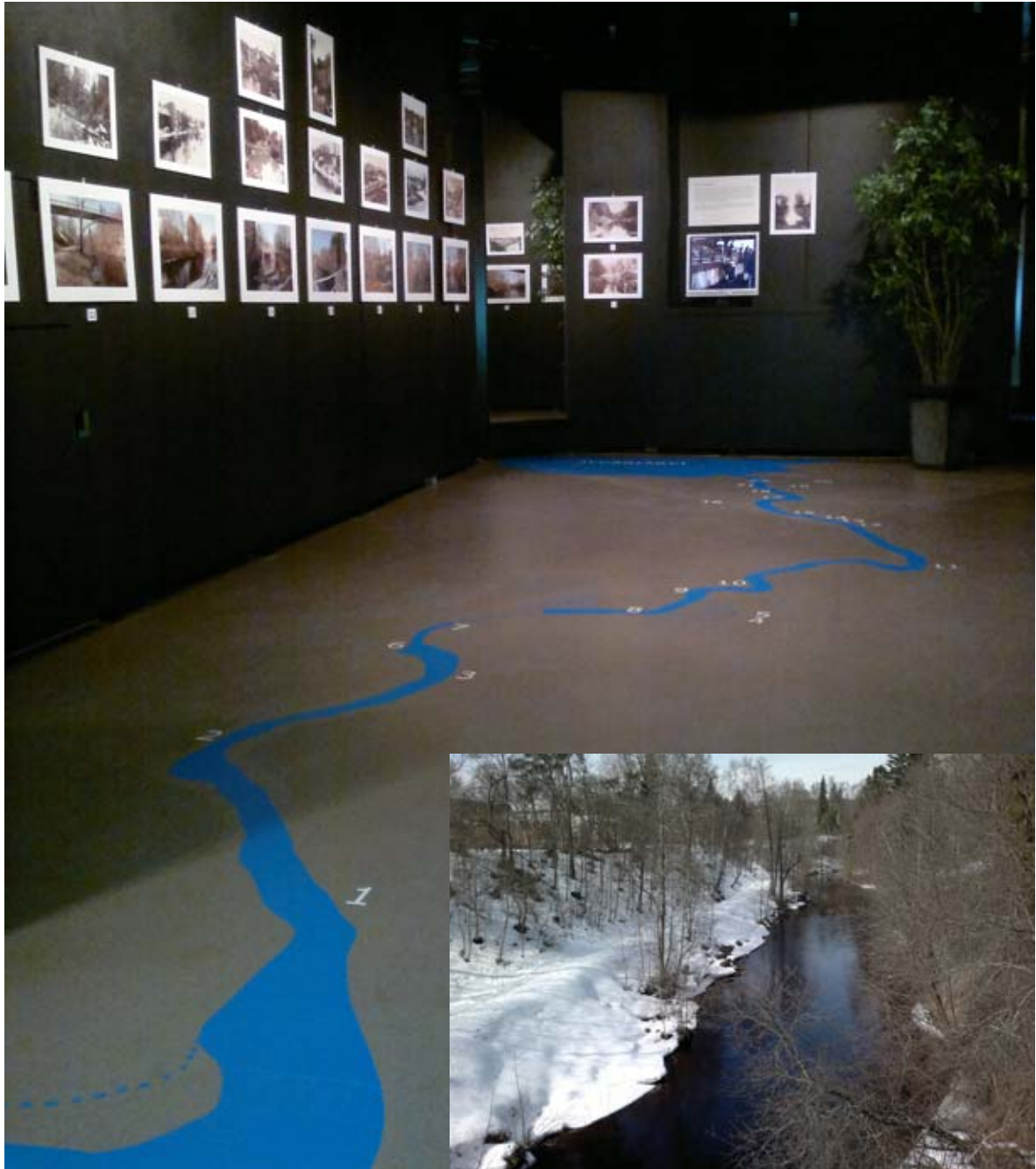
Luonnontieteellinen osasto liittää kokoelmiinsa sen toimialaan eli luonnontieteisiin (luonnonhistoriaan), liittyvää näyteaineistoa. Osasto säilyttää näyteaineistoa eliöyhteisöistä ja dokumentoi tietoa ympäristön tilasta ja sen muutoksista tutkimuksen, opetuksen, valistuksen ja yhteiskunnallisen päätöksenteon tarpeisiin. Kokoelmiin pohjaten museo osallistuu yliopiston opetukseen, ympäristökasvatukseen, tutkimukseen ja tiedotukseen. Museo esittelee kokoelmiaan näyttelyissään ja antaa kokoelmat yliopiston sisäiseen tutkimus- ja opetuskäyttöön sekä viestinnän käyttöön.

Erityisen tärkeitä luonnontieteellisen osaston kokoelmat ovat yliopiston bio- ja ympäristötieteiden laitoksen opetus- ja tutkimuskäytössä, joissa kokoelma-näytteitä käytetään muun muassa referenssinäytteinä ja opetusmateriaalina.

Museon luonnontieteellisen osaston digitoidut kokoelmanäytteet yhdistetään avoimessa käytössä olevaan kansainväliseen Global Biodiversity Information Facility (GBIF, www.gbif.org) -portaaliin. Vuoden 2012 loppuun mennessä portaalin kautta saavutettavissa oli luonnontieteellisen osaston 103 042 museonäytettä eli 36 % näytteistä.

Kokoelmatietojen digitoinnin ja GBIF-portaaliin liittämisen haastavuutta lisää erityisesti se, että eri rekisterit ja tietokannat eivät ole keskenään yhteensopivia, joten rekisteritietoja on muokattava GBIF-portaaliin liitettäessä.

Museo tarjoaa kokoelmapalvelujaan yliopiston ulkopuolisille tahoille kuten ympäristöviranomaisille ja kol-

Tourujoki - keidas keskellä kaupunkia -näyttely esitteli Tourujoen luontoa ja sen muuttumista vuosien saatossa. Kuvat Tapani Kahila.

Syyskuun lopulla museo teki tutustumismatkan Tanskaan, Århusiin. Kuvassa Tanja Koskela, Pirjo Vuorinen, Janne Vilku ja Teemu Korkiakangas ihailmassa Ólafur Eliassonin *Your rainbow panorama* -tilataideteoksesta avautuvia näkymiä ARoS-taidemuseon katolla. Matkalla käytiin myös Århusin yliopistossa ja yliopiston museologian laitoksella sekä Steno-museossa, johon käsittää tiedemuseon, lääketieteen museon, planetaarion sekä vaihtuvat näyttelyt. Kuva Tauri Kankaanpää.

Viereisellä sivulla Helena Lonkilan museon näyttelytilaan kokoama *Syvällä sydänmaassa –Yrjö Blomstedtin ja Victor Sucksdorffin Kainuu* -näyttely, joka on aiemmin ollut esillä Kainuun museossa. Näyttely valottaa Yrjö Blomstedtin ja Victor Sucksdorffin tunnettua Venäjän Karjalan tutkimus- ja keräysmatkaa. Kesällä 1894 tapahtuneesta matkasta julkaistiin kaksiosainen *Karjalaisia rakennuksia ja koristemuotoja* -teos. Legendaarinen matka ja sen vaikutukset tunnetaan, mutta vähemmälle huomiolle on jäänyt, että molemmat arkkitehdit työskentelivät ahkerasti myös Kainuun sydänmailla, nykyisen Kainuun alueella, piirtäen, maalaten ja esineitä tallentaen. Näyttely, joka avautui Seminarium-rakennuksessa joulukuun 10 päivänä, hyödyntää Suomen kansallismuseon ja Jyväskylän maakunta-arkiston, Suomalaisen kirjallisuuden seuran ja Gallen-Kallelan museon aineistoja sekä Helena Lonkilan valmisteilla olevaan museologian väitöstutkimusta samasta aiheesta.

Museo osallistui Joensuun museopäiville, jonka yhteydessä tehtiin matka Sortavalaan. Kuva Venäjän Karjalaan suuntautuneen matkan pysähdyspaikasta Ruskealasta. Kuva Pirjo Vuoriinen.

Etnologit Jyrki Pöytä ja Pirjo Korkiakangas ja historiantutkija Piritta Frigren vierailivat Kanavuoren säilytystiloissa tutustumassa Keski-Suomen muistiarkistoon. Oppaana Tauri Kankaanpää. Kuva Pekka Hassinen.

THE HERITAGE OF JYVÄSKYLÄ UNIVERSITY

Professor PhD Janne Vilkkuna, MA Pirjo Vuorinen, PhD Jonna Timonen

The development of the Jyväskylä University Museum from a teaching collection to an identity museum and on to a scientific museum has been a long one. Interaction between the museum and the university has developed in many ways. The museum and its collections are involved in publication and exhibition projects of the university and its schools; they take part in the university's alumni and cultural activities as well as activities concerning nature and natural history. The museum exhibits the university's academic cultural and natural heritage and the stories of 'making science' to visitors, new students and employees. The museum also supports the university's communications more generally.

During its last decades the museum has adhered to the principles of Kenneth Hudson's comprehensive concept of environmental education, the Great Museum. In the natural history section of the museum Hudson's idea has been implemented by encouraging the public to visit the nature. Exhibition focuses mostly on the nature and the nature attractions, such as national parks, in the nearby region. Also, the botanical garden is not confined to a specific area but rather encompasses all the parks on the University campuses. Hence, it is present and easily accessible to the wide audience. The museum has a vital role in the decision-making process regarding botanical garden, and its duty is to safeguard both natural and cultural history in the campus areas.

Show case educates visitors about bogs.

Over the last few years the museum has been involved in fostering the university's cultural and natural heritage by participating proactively and actively in the restoration and maintenance projects of the university's buildings and grounds. A particular strength of the museum is the fact that it acts as a teaching museum of museology, where students of the profession can get hands-on experience of museum work. One of the main teaching methods is contemporary documentation of the academic and student life.

"Europe is one large museum, where every building, every field and every river and railway contains clues to the past and present of the country concerned, provided the onlooker has the information to understand what he is looking at. Scattered across the Great Museum are the institutions which we call museums. Their main function is to help people to understand the Great Museum. They justify themselves by looking outwards, not inwards." Kenneth Hudson 1993

SEMINAARINMÄKI CAMPUS - VALUABLE ENTITY

The University of Jyväskylä's old main campus area, the Seminaarinmäki campus, has been recognized as a valuable entity in terms of architectural, cultural and horticultural history. The area and its buildings are protected by a government resolution effected in 1992. Due to its multiple layers, the Seminaarinmäki campus today occupies a special role as a destination for national and international enthusiasts of architectural history. Particularly in the spring and summer, the campus area is visited by numerous researcher, student and tourist groups from various parts of the world. The buildings in this area display Finnish architectural history from a period longer than a hundred years. The construction of the oldest building stock began in the 1880s, as the Teacher Seminary received its own premises close to the city centre, having until then been located in rented premises in the centre. The area was complemented in the 1950s, as Architect Alvar Aalto designed a new section of the campus for the College of Education. Amid the older building stock, one more layer was built in the late 1970s, as the University administration unit, the library and the arts subjects received new premises designed by Architect Arto Sipinen. The lush old garden offers an optimal environment for various animals and plants, and the garden hosts several rare species, such as the Russian flying squirrel.

English scenic garden and a horticulture garden with a greenhouse for teaching purposes were established around the Teacher Seminary buildings in the 1880's.

NEW CHALLENGES IN MUSEUMS - FOCUSING ENVIRONMENT

The protection of buildings has become an integral part of the operating culture of museums in Finland. This also took place at the Jyväskylä University Museum. In the beginning, museums focused on objects and collections, but now the focus has shifted to phenomena and continues to shift toward the society and the environment as Kenneth Hudson emphasized. In line with this development, there has been increasing pressure to broaden the social understanding, skills, and expertise of museum employees far beyond the confines of the traditional museum building. To meet their social objectives, museums have also had to realise the limitations of their resources and to establish efficient cultural heritage processes and co-operation networks.

Seminaarinmäki campus is a valuable entity due to its architectural, cultural and horticultural history. The oldest buildings date back to the 1880's.

Oppio (*Malus prunifolia*) is the emblem tree of the Jyväskylä University's Botanical Garden.

mannen sektorin toimijoille, jotka käyttävät kokoelmia esimerkiksi eliölajien uhanalaisuusarvioinneissa sekä lajintuntemusopetuksessa ja ympäristökasvatuksessa. Museo myös lainaa kokoelmanäytteitään tutkimus- ja opetuskäyttöön.

Kartunta

Kokonaisnäytemäärä toimintavuoden lopulla oli 289 260 luonnontieteellistä näytettä sekä noin 18 000 puutarhakasvia kasvitieteellisen puutarhan elävien kasvien kokoelmassa.

Kuolleita lintuja vastaanotettiin 27 ja nisäkkäitä 3. Osa näistä ja vanhemmista näytteistä konservoitiin. Kari Kulmala lahjoitti 633 hyönteistä, joista 468 perhosia ja Johanna Hallman 132 sammalta. Ks. liite 3.

Muut rekisterit

Putkilokasvirekisteriin rekisteröitiin toimintavuoden aikana 3659 näytettä. Tiedot yhdistetään Suomen luonnontieteellisten museoiden yhteiseen, Luonnontieteellisen keskusmuseon ylläpitämään, Kastikka -tietokantaan. Yhteensä rekisterissä oli vuoden lopussa 49504 näytettä (82 % putkilokasvinäytteistä). Lisäksi tehtiin lukuisia tarkistuksia ja muutoksia vanhoihin rekisteritietoihin uusien rekisteröintiohjeiden pohjalta. Museon omassa sienirekisterissä oli toimintavuoden lopussa 11 172 näytettä, jotka on myös liitetty GBIF-portaaliin. Museon omaan sammalrekisteriin rekisteröitiin

Viereisellä sivulla Jyväskylän yliopiston museon posterit Trondheimissa pidetyssä Euroopan yliopistollisten museoiden Universeum-kongressissa. Janne Vilkun, Pirjo Vuorisen ja Jonna Timosen posteritekstissä puhuttiin Kenneth Hudsonin museokäsityksestä, jota on toteutettu yliopiston museon ja Seminaarinmäen kulttuuriympäristössä. Hudsonin teoreettinen malli kulttuuriympäristön hahmottamisessa on nk. Great Museum, jossa museo tiedostaa olevansa osa sitä kulttuuriympäristöä, johon se nojautuu ja johon se on rakentunut.

toimintavuoden aikana 147 lehtisammalta ja 316 makkasammalta. Kaikki kivi-, maaperä- ja fossiilinäytteet on tallennettu Excelille.

PALVELUTOIMINTA

KULTTUURIHISTORIAALLINEN OSASTO

Rakennussuojelu

Jyväskylän yliopiston arkkitehtuuripoliittinen keskustelutilaisuus pidettiin huhtikuun lopulla. Sen kokoonkutsujina olivat yliopisto ja yliopiston museo, Jyväskylän kaupunki sekä Suomen Yliopistokiinteistöt Oy. Keskustelua pidettiin hyvin tarpeellisena, sillä yliopisto toteuttaa laajoja peruskorjauksia Seminaarinmäellä, ja suunnitteilla on kaksi merkittävää uudisrakennushanketta Mattilanniemeen ja Ruusu puistoon.

Museo toimi asiantuntijajäsenenä *Arkkitehtitoimisto LPV*:lle, joka teki Seminaarinmäen rakennussuojelun ja kunnossapidon työryhmässä toteutusohjelman vuodelle 2012.

Rakennushistoriaselvityksistä ja RHS-kevytversioita

Rakennushistoriallinen selvitys (RHS) on lausunnonannon ja suunnittelun tärkeä työkalu. Toimintakertomusvuonna valmistuivat Jaakko Holman selvitykset Kirjasto-, Hallinto- Atheneum- ja Musica-rakennuksista sekä Minerva Kosken työ Mattilanniemen B- ja C-rakennuksista.

Suomen yliopistokiinteistöjen toivomuksesta museo teki Parviaisen talosta ja yliopiston rehtoraatin piharakennuksista kaksi ”alustavaa historiaselvitystä”. SYK ei tilannut museolta varsinaisia rakennushistoriallisia selvityksiä, koska rakennusten myöhempi käyttö ei ollut vielä tiedossa. HuK Aada Mustonen suoritti alustavat työt näissä alustavissa selvityksissä, joissa esiteltiin katsauksenomaisesti rakennusten historiaa ja nykytilaa.

Näkymiä Seikkailu suolla -näyttelystä. Yle TV 2 Alueuutisten toimittaja haastatteli Metsähallituksen Suoverkosto-LIFE:n projektipäällikkö Jouni Penttistä (Metsähallitus/Etelä-Suomen Luontopalvelut) näyttelyn avajaispäivänä. Kuvat Tapani Kahila.

Kalusteinventointeja tehtiin T-, X- ja A-rakennuksessa, jonka aulan moduluoliryhmästä kuva on otettu. Torsten Laakso suunnitteli kalusteet Sipisen uusiin rakennuksiin 1970-luvulla. Kankaat ideoi Marjatta Metsovaara ja sisustussuunnitelma- ta vastasivat Vuokko ja Torsten Laakso. Kuva Tauri Kankaanpää.

Atheneum-rakennuksen peruskorjaus

Museo oli mukana asiantuntijana tehtäessä hankesuunnitelmaa Atheneum rakennuksen peruskorjauksesta. Tähän liittyen rakennuksessa suoritettiin myös alkupe- räis- ja arvokalusteinventointi.

Ympäristöryhmä

Pirjo Vuorinen osallistui yliopiston ympäristöryhmän toimintaa. Ryhmä aktivoi yhteistyöorganisaatioita Green Office -periaatteen mukaisesti. Sen sihteerinä toimi yliopiston ympäristökoordinaattori.

Kesäyliopisto 100 vuotta

Vuonna 1912 toimintansa aloittanut Suomen ensimmäinen kesäyliopisto vietti satavuotisjuhlaansa. Jy- väskylässä toteutettu akateeminen hanke ja yliopiston edeltäjä tarjosi jo syntyessään korkeatasoista opetusta

opintoihinsa valmistautuville ylioppilaille tai jo pidem- mälle ehtineille opiskelijoille sekä kansakoulunopettaja- kokelaille. Opiskelun lomassa se mahdollisti myös va- paat yhdessäolon hetket luonnon helmassa.

Pirjo Vuorinen kuului Jyväskylän kesäyliopiston 100-vuotisjuhlan ohjausryhmään ja juhla- kirjan toimituskuntaan. Museo toimitti myös juhla- julkaisuun valokuvat.

Juhlavuoden työryhmä

Jyväskylän yliopiston ja sen edeltäjien 150-vuotisjuhli- en lähestyessä perustettiin juhluvuoden työryhmä, jossa museota edustaa Pirjo Vuorinen.

Syyskuussa asialistalla olivat juhluvuoden visuaalisen ilmeen toteuttajan valinta kilpailutuksen pohjalta, ta- pahtumien ja järjestelyiden vastuunjaosta päättäminen sekä juhluvuoden pr-tuotteet. Rehtorin ehdotuksesta

Museo teki yhteistyötä informaatioteknologian tiedekunnan kanssa Agoran opiskelijatilan uudistamisessa. Museomestari Tapani Kahila suunnitteli rakenteet. Museo toimitti historiallisen kuva-aineiston sekä suurkuvien muokkauksen ja sommittelun (Pekka Hassinen). Kuva Tauri Kankaanpää.

työryhmä pani vielä myöhään syksyllä alulle kirjaprojektin. 150-vuotista historiaa vuosi vuodelta seuraavan historiikin toimituskunta (Janne Vilkuna, Pirjo Vuorinen, Marja-Liisa Hyvönen, Minerva Koski) oli museolta ja kirjan kirjoittajaksi valittiin Pekka Hassinen, joka aloitti kirjoitustyön marraskuussa. Kirjan taitosta vastaa mainostoimisto Talli.

Kalusteinventoinnit

Toimintakertomusvuonna museo teki kalusteinventoinnit Seminaarinmäen kampuksen T-, A- ja X-rakennuksissa, joista oli tulossa korjausrakennustöiden kohteita. Arvo- ja alkuperäiskalusteet, niiden kunto ja sijainti, kartoitettiin ja niistä otettiin tunnustekuvat.

Rehtoraatin irtokalustesuunnittelu

Museo oli mukana asiantuntijana rehtoraatin irtokalustuksen uudelleen suunnittelussa, jonka toteutti arkkitehti Martti Lukander arkkitehtitoimisto Tallista.

Seminaarinmäen kierros siivoojille

Yliopisto päätti luopua siivouspalveluiden ostamisesta ja palkata omat siivoojat. Museo järjesti siivoojille sekä koulutusta että tutustumiskierroksen kampuksen kulttuurimiljööseen Pirjo Vuorisen johdolla. Kurssituksessa opastettiin, miten taiteen ja arvoirtaimiston kanssa on työtilanteissa meneteltävä.

LUONTOMUSEO

Muu yhteiskunnallinen palvelutoiminta

Museolla on määritetty museolle toimitettuja näytteitä sekä vastattu puhelimitse ja sähköpostilla yleisöykselyihin. Museo lainasi näytteitä, esineitä, valokuvia ja taideteoksia tutkimusta, opetusta, näyttelyitä ja muuta yhteiskunnallista toimintaa varten.

Tiedot Keski-Suomen lintutieteellisen yhdistyksen ja Suomenselän lintutieteellisen yhdistyksen alueilta toimitetuista linnuista ilmoitettiin valtakunnalliseen

lintuhavaintojärjestelmä Tiiraan. Lisäksi museon kulttuurihistoriallinen osasto toimi 1.7.–31.12. Jyväskylän museoiden tiedotusrenkaan yhdysmuseona.

Marraskuun lopulla vietettiin luontomuseon perusnäyttelyn avajaisten 10-vuotispäivää tarjoamalla kävijöille mahdollisuuden tutustua oppaiden johdolla myös museon kokoelmatiloihin. Kävijöitä oli noin 200. Tapahtuma sai yleisöltä runsaasti positiivista palautetta, joten vastaavanlaisia tapahtumia on tarkoitus järjestää myös jatkossa.

OPPIHISTORIALLINEN NÄYTTELYKESKUS

Hanke yliopiston akateemista kulttuuriperintöä ja oppihistoriaa esittelevän näyttelykeskuksen rakentamiseksi eteni. Keskus toimisi sekä Seminarium-rakennuksessa että verkossa.

Syksyn 2010 tulosneuvotteluissa museo sai strategisen rahoituksen Seminariumiin toteutettavan yliopiston oppihistoriaa esittelevän näyttelyn toteuttamiseksi ja suunnittelutyöt aloitettiin heti vuoden alussa käsikirjoituksen kokoamisella.

Vuonna 2013 yliopiston 150-vuotisjuhlavuonna avattava näyttelykeskus tulee olemaan osa Student Life ja Academic Life -toimintoja ja Seminariuminmäen kampuksen elävöittämistä. Kyseessä on kolmevuotinen projekti, joka jatkuu vuosille 2013–2014. Toimintakertomusvuosi muodostui projektissa kovin hektiseksi; museo teki paljon suunnittelutyötä ja kokoelmiin ja konservointeihin liittyviä asioita. Kokoelmatutkimus ja tarinallistaminen olivat painopistealueita. Tieteellinen käsikirjoitus saatiin valmiiksi kevään kynnyksellä, jolloin *Tarinakoneen* Anne Kalliomäki alkoi tarinallistaa sitä. Tarinallistettu käsikirjoitus, jonka yhteydessä päätettiin tekemään myös visualisointisuunnitelmaa, valmistui vuoden lopussa. Tämän jälkeen alkoi varsinainen visualisointi. Toukokuussa oltiin ensimmäisiä kertoja yhteydessä arkkitehtitoimisto *Talliin*. Hankkeen virtuaalinäyttelysuunnitelma saatiin myös hyvään vaihtiin.

Morja Oy:n kanssa aloitettiin näyttelykeskuksen videoiden tuotantoprosessi.

LIIKUNTATIEEELLISEN TIEDEKUNNAN JUHLANÄYTTELY 2013

Liikuntatieteellisen tiedekunnan 50-vuotisjuhlanäyttely avataan syksyllä 2013. Näyttely toteutetaan museon ja liikuntatieteellisen tiedekunnan yhteistyönä. Toimintakertomusvuonna Teemu Korkiakangas on laatinut näyttelykäsikirjoitusta ja koonnut esineistöä.

Myös Tahko Pihkala -vitriini on koottu uudelleen liikunnan opettajakoulutuksen 50-vuotiaasta historiaa kertovan vitriinin viereen. Juhlanäyttelytyöryhmässä, joka kokoontui Liikunnalla, erityisen aktiivisia ovat olleet Liikunnan eläkeläiset.

Paluu liikunnalle

Liikuntarakennusta remontoitiin. Juhlanäyttelyn valmistelu sattui samaan yhteyteen remontin kanssa. Korjausrakentamisprojekti saatiin päätökseen kesällä. Kalustaminen, jonka suunnitteluun museo osallistui, alkoi elokuun alussa, ja rakennuksen henkilökunta (120 henkeä) pääsi muuttamaan huoneisiinsa kuun lopussa.

Liikunnan avaamisen yhteydessä rakennukseen laitettiin näytteille kuvallinen polku, jolla haluttiin kertoa, millaisen perusteellisen korjauksen rakennus on käynyt läpi. Museo avusti Suomen yliopistokiinteistöä tässä pysyväksi tarkoitettussa näyttelypolussa, jonka pystytyksessä hyödynnettiin Jaakko Holman tekemää dokumentointia.

Liikuntarakennuksen avoimet ovet -päivänä 10.8.2012 pidettiin esitelmät *Kulttuurihistoriallinen näkökulma liikuntarakennuksen vaiheisiin*. Pirjo Vuorinen julkaisi Euroopan rakennusperintöpäivien julkaisussa *Liikuttavat ympäristöt* artikkelin *Ryhtilä, Kaltevan kenttä ja Liiteri – Jyväskylän Seminariuminmäen liikunnallinen kulttuuriperintö*.

Riikka Mäkipelkola ja Minerva Koski esittelevät kuvaajalle Tanskan Århusin museomatkan tarjoomuksia paikallisessa ravintolassa.

Alhaalla Ikääntyvien yliopiston Seminaarinmäen muistelupiiri, Se kokoontui Pirjo Vuorisen johdolla.

Viereisellä sivulla vanha koulurakennus Trøndelag Folk Museum -ulkomuseosta. Trondheimissa pidettiin Euroopan yliopistollisten museoiden Universeum-kongressi.

Alhaalla kuva opiskelijoiden viimeisestä seminaarista Juomatehtaalla. Rakennus siirtyy pois yliopiston käytöstä. Museologian laudaturseminaaria pitämässä Janne Vilkkuna. Kuvat Pirjo Vuorinen.

NÄYTTELYT

KULTTUURIHISTORIALLINEN OSASTO

Museon kulttuurihistoriallisen osaston näyttelykeskus on vielä rakenteilla, mutta museo järjesti yhdessä valokuvaaja Matti Salmen kanssa yliopiston promotioita esittelevän valokuvanäyttelyn 9.11.2011–31.1.2012. Näyttelyssä vieraili yhteensä noin 700 kävijää.

Joulukuun 10. päivä Seminariumin näyttelytilassa avattiin Jyväskylän yliopiston museologian jatko-opiskelijan Helena Lonkilan väitöstutkimukseen liittyvä Syvällä sydänmaassa -näyttely. Näyttely on Kajaanin museon kiertonäyttely ja se esittelee arkkitehti Yrjö Blomstedtin ja V.J. Sucksdorffin Karjan matkaa ja siihen liittyviä dokumentteja.

Aino Sallisen juhlanäyttely

Yliopiston pitkäaikaisen rehtorin, Aino Sallisen jäädessä eläkkeelle museo osallistui eläköitymisjuhliin. Juhlallisuuksien aikana päärakennuksen aulassa oli esillä museon kokoelmavitriini yliopiston rehtorin työstä.

Esillä olivat mm. Aino Sallisen iltapuku, jonka rehtori luovutti läksijäislahjoituksenaan yliopistolle. Hän oli teettännyt puvun ensimmäiselle presidentin itsenäisyyspäivän vastaanotolle, jonne hänet oli kutsuttu. Puvun oli suunnitellut Annikki Karvinen ja puvun kultakoristeluun oli saatu innoitus rehtorin kultakäädystä, jotka niin ikään olivat esillä vitriinissä. Mukana oli luonnollisesti myös rehtorin viitta.

Oppihistorialliset laitosnäyttelyt

- Bio- ja ympäristötieteiden laitos, Ambiotica, Ylistörinne.
- Educa, 1. ja 2. kerros, Rakennuksen vaiheita esittelevät vitriinit.
- Historica, 1. ja 2. kerros, Rakennuksen vaiheita esittelevät vitriinit.
- Koulutuksen tutkimuslaitos, Opinkiven aula.
- Musiikin laitos, Musica, 3. kerros.

- Niilo Mäki Instituutti (Asemakatu 4), professori Niilo Mäen elämäntyötä esittelevä vitriininäyttely.
- Normaalikoulu, Normaalikoulun ala-asteen aula.
- OKL:n fysiikan opetusvälineet, päärakennus, huoneen C 118 viereinen käytävä.
- OKL:n kuvaamataidonopetuksen vaiheita, päärakennus, 4. kerros.
- OKL:n liikunnanopetus, U2.
- Opettajankoulutuksen vaiheita Jyväskylässä, päärakennus, 3. kerros.
- Tapiolan päiväkotiki (Kalervonkatu 12), päiväkodin historiasta kertova näyttely.
- Varhaiskasvatuksen laitos, rakennus X, 1. kerros. Purettu lokakuussa 2012 rakennuksen peruskorjauksen tieltä pois.
- Yliopistopainon vitriini (Cygnaeuksenkatu 3).
- Lozzin posterinäyttely.
- Oppio, 2. kerros.
- Nanotalo (Nanoscience Center), nanoteknologiaa hyväksi käyttämällä valmistettuja tuotteita esittelevä vitriini, joka on tehty yhteistyössä nanotiedekeskuksen kanssa.
- Päivärinteen päiväkotiki (Kansakoulukatu 2), päiväkodin historiasta kertova vitriini.

Verkkonäyttelyt

Vuoden aikana museon www-sivuilla on ollut nähtävillä seuraavat verkkonäyttelyt:

- Kerran kesällä. Lehtori Yrjö Blomstedtin ja seminaarilaisten partioretki Päijänteellä kesäkuussa 1911: www.jyu.fi/tdk/museo/Blomstedt/partio-retki.html
- Kekristä joulun, yliopiston museon ja Keski-Suomen muistiarkiston kokoama näyttely Ahti Rytkösen valokuvista: www.jyu.fi/tdk/museo/kekri/kekri.html
- Sanja-Kaisa Jalosen kokoama museon kuvataulukokoelmia esittelevä sivusto: www.jyu.fi/tdk/museo/kuvataulut

Intendentti Olli Lampinen Salmirannan kokoelmakeskuksesta, opastaa vierailulle tullutta yliopiston museoväkeä. Kuva Tauri Kankaanpää.

Seminaarinkadun ja Villa Ranan välissä oleva aita kunnostettiin. Arkkitehtitoimisto LPV vastasi Alvar Aallon suunnittelemasta aidasta. Museo toimi asiantuntijana. Myös puutarhapuolen asiantunte-
musta tarvittiin: työ edellytti mm. joidenkin puiden kaatamista ja liito-oravien pesintäkausikin oli otettava huomioon.

Alla museomestari Tapani Kahila intendentti Pirjo Vuorisen työhuoneessa. Vuosi oli hektinen, olivat-
han museon muiden kiireiden lisäksi myös uuden oppihistoriallisen näyttelykeskuksen suunnittelu-
työt käynnissä. Kuvat Tauri Kankaanpää.

- Jyväskylän seminaarissa opiskelleita valtakunnallisesti tunnettuja naisia esittelevä verkko-näyttely: www.jyu.fi/tdk/museo/naisoppilaat
- Seminariumista Schroderukseen, museologian opiskelijoiden kokoama yläkaupungin yön näyttely, joka toteutettiin myös verkkonäyttelyinä: www.jyu.fi/tdk/museo/sch_julisteet_pieni.pdf
- Unon ja Wolmarin matkassa -verkkonäyttely, joka valmistui vuonna 2010, kun tuli kuluneeksi 200 vuotta Uno Cygnaeuksen ja Wolmar Schildtin syntymästä <http://unojawolmar200.jyu.fi>
- Neljästä ensin mainitusta verkkonäyttelystä nähtävillä on myös englanninkieliset versiot. Lisäksi museon sivuilla esitellään tarkemmin 10 esinettä museon kokoelmista sekä aikajana, joka esittelee yliopiston vaiheita seminaarin ajalta nykypäivään.

Museon verkkosivuille on linkitettyä myös Jyväskylän yliopiston opettajankoulutuslaitoksen ja Teknologiakasvatuksen tutkimusyhdistys TEKA ry:n raportteja ja artikkeleita Uno Cygnaeuksesta ja työkasvatusajattelusta, joita ovat laatineet mm. TEKA:n puheenjohtaja KT Tapani Kananaja ja KT Jouko Kantola. Artikkelit löytyvät osoitteesta: www.jyu.fi/tdk/museo/kasityo/kasityo.html.

LUONNONTIETEELLINEN OSASTO

Museon luonnontieteellisellä osastolla on sekä perusnäyttely että vaihtuvia näyttelyitä. Osaston näyttelytoiminnan tehtävänä on luonnonperintöön liittyvän tutkimustiedon esittely, opetus ja tiedonvälitys sekä ympäristökasvatus. Vaihtuvien näyttelyiden teemoiksi valitaan ajankohtaisia ja museon toiminta-ajatukseen sopivia aiheita. Museo järjestää näyttelyjen yhteydessä opetus- ja opastustoimintaa muun muassa opastettujen näyttelykierrosten ja valmiin, www.sivuilla saatavilla olevan opetusmateriaalin muodossa.

Toimintakertomusvuoden aikana perusnäyttelyn englanninkieliset käännöstekstit muokattiin ja laitettiin

esille kyseisten näyttelykohteiden kohdalle puulokeroihin. Kuten aiemminkin, muut käännöstekstit ovat saatavilla kansioissa, joita museokävijät voivat lainata museokierroksen ajaksi. Kulttuuriosioon laitettiin lentävää amiraaliperhosta esittävä pieni diorama. Marraskuussa näyttelyyn laitettiin esille älypuhelimilla avattavia, perusnäyttelyä täydentäviä QR-mobiilikoodoja. Mobiilikodeihin linkitettyjä lisätietoja ovat Keski-Suomen kansallispuistojen retkikartat ja esitteet, soiden ennallistamista esittelevä video sekä lisätietoja valkoselkätikasta, karhusta, sudesta, ahmasta ja ilveksestä. Museolla esillä olevat mobiilikoodit tuotettiin yhdessä Jyväskylän yliopiston Agora Centerin ja Metsähallituksen kanssa.

Luontomuseon perusnäyttely

- *Perintönä ympäristö* -perusnäyttely esittelee Keski-Suomen luontoa vanhimmasta kallioperästä 2000-luvun kohteisiin ja johdattelee maakunnan lukuisille luontopoluille. Perusnäyttelyn rakentaminen on toteutettu Länsi-Suomen lääninhallituksen Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) myöntämin varoin. Perusnäyttely on suunniteltu ympäristökasvatusta silmälläpitäen.

Luontomuseon vaihtuvat näyttelyt

- *Laestadiuksen kasvikokoelma – Jyväskylässäkö?* 1.1.–29.4.
- Näyttely esitteli Laestadiusta kasvitieteilijänä ja esillä oli näytteitä luontomuseon kokoelmissa olevista Lars Leevi Laestadiuksen keräämistä kasveista.
- *Tourujoki - keidas keskellä kaupunkia*, 4.5.–29.8.
- Näyttely kertoi valokuvien avulla Tourujoen luonnosta ja sen muuttumisesta vuosikymmenten aikana. Näyttelyssä oli myös filmi Tourujoen viimeisestä tukinuitosta.
- *Vuoden luontokuvat 2011*, 1.–30.9. Suomen luontokuvaajat ry:n järjestämän kilpailun palkitut työt.
- *Seikkailu suolla*, 5.10.–31.12. Metsähallituksen kiertonäyttely. Näyttely on toteutettu osana Metsähallituksen luontopalveluiden Suoverkosto-LIFE

-hanketta, ja luontomuseo oli ensimmäinen näyttelypaikka. Luontomuseolla esilläolon jälkeen näyttely lähtee valtakunnalliselle näyttelykiertueelle Metsähallituksen opastuskeskuksiin.

Luontomuseon muut näyttelyt

- *Haapasuo talvella* -dioraama. Mäkiähon juustola, Leivonmäki.
- *Rutajoki kesällä* -dioraama. Vanhan Penttilän viinitila. Leivonmäki.
- *Jyväskylän kaupunkiluontoa* -dioraama. Jyväskylän matkakeskus.
- *Rutajoki-Päijänne* -dioraama. TB -huoltamo Leivon huoltamo Oy. Leivonmäki.
- *Mekin asumme täällä*. Seminaarinmäen uhanalaisia eliöitä esittelevä dioraama. Jyväskylän yliopiston kirjasto.
- *Keski-Suomen metsä- ja vesiluontoa* -dioraama. Bio- ja ympäristötieteiden laitos.
- *Joutsenäiti poikasineen* -dioraama. Keski-Suomen keskussairaalan synnytysosasto.

Verkkonäyttelyt

- Kaupunkimetsän salattu kevät. www.jyu.fi/tdk/museo/kaupunkimetsa/nettiin/index.htm
- Luonnon monimuotoisuus (näyttely on esillä myös Vesilinnan ulkoikkunoissa). www.jyu.fi/tdk/museo/monimuotoisuus.pdf
- Luontomuseon toimintaa (näyttely on esillä myös Vesilinnan ulkoikkunoissa). www.jyu.fi/tdk/museo/toiminta.pdf
- 10 näytettä luontomuseon kokoelmista. www.jyu.fi/erillis/museo/luonto/10-naytetta-luontomuseon-kokoelmista
- Darwin 200+, Lajien synty 150+ (näyttelystä on myös esillä tiivistelmä Vesilinnan ulkoikkunoissa). Darwinin juhlavuotta esittelevä näyttely, www.jyu.fi/tdk/museo/Darwin
- Luonnonyrtyt hyötykäyttöön. www.jyu.fi/tdk/museo/Yrtit

- Ruokasieniä. www.jyu.fi/tdk/museo/ruokasienia/default.htm

KÄVIJÄT

Toimintavuoden aikana luontomuseon virallisia aukkiolopäiviä oli 305 ja -tunteja 1949. Tämän lisäksi museo oli auki ryhmille aukkioloajan ulkopuolella 83 päivänä 133 tuntia. Kokoelmiin ja näyttelyihin tutustui 14 707 kävijää, joista pääsylipun maksaneita oli 2195 (15 %) ja ulkomaalaisia 1730 (12 %). Koululais- ja päiväkotiryhmiä kävijöistä oli 3771 (26 %) (ks. liite 2). Koululaisryhmiä kävi edellisvuotta enemmän, mutta muissa kävijäryhmissä oli laskua. Kesä- ja heinäkuussa kävijöitä oli edellisvuotta enemmän, ja pudotusta olikin lähinnä loppukevään ja -syksyn kävijämäärissä. Kokonaiskävijämäärälaski edellisvuoteen verrattuna 689 henkilöllä.

LUONTOMUSEON TAPAHTUMAT

- Museoon oli vapaa pääsy Jyväskylän syntymäpäivänä 22.3., Kansainvälisenä museopäivänä 18.5, Yläkaupungin yönä 19.5, koulujen syyslomaviikolla 13.-21.10 ja loppuvuodesta 21-30.12.
- 13.5. IX Jyväskylän kuvasuunnistuksessa Luontomuseon kohteena oli karhu.
- 5.6. Maailman ympäristöpäivänä ”Tourujoki - keidas keskellä kaupunkia”-näyttelyyn liittyen Pasi Huotari piti esitelmän Tourujoen luonnon erityispiirteistä. Osallistujia oli n.30.
- 30.9. Kulttuurisuunnistukseen osallistui n. 250 henkeä. Luontomuseon rastin kysymys oli Vuoden luontokuvat 2011- näyttelyyn liittyvä ”Kuka on puupinon valtias”.
- 9.-12.10. museossa oli vapaa sisäänpääsy koululaisille ja opiskelijoille Museoliiton koordinoiman, valtakunnallisen Mennään museoon -viikon aikana. Tapahtumaviikon aikana museolla oli yhteensä 304 kävijää, joista koululaisia oli 113.

- 1.11. Lasten suopäivä. Erityisesti lähialueen perhepäivähoitoryhmille ja yksityisille päivähoitoryhmille suunnattu suoaiheinen tapahtuma. Suopäivän työpaikoissa lapset tutustuivat soiden eläimiin ja kasveihin eri aistien avulla sekä askartelivat suoaiheisen kortin. Osallistujia oli 34. Ohjaajina toimivat Maija Mikkola Metsähallitukselta sekä museolta intendentti Tanja Koskela, museopulainen Anu Käppi ja harjoittelijat Roosa Siekkinen ja Ella Wihinen.
- 30.11. järjestettiin yleisölle mahdollisuus tutustua oppaiden johdolla myös museon kokoelmiin ja kokoelmatiloihin luontomuseon avajaisten 10-vuotispäivän kunniaksi. Päivän aikana museolla oli 172

Jonna Timonen toimi Tanja Koskelan, vuorotteluvapaalla olevan luontomuseon intendentin, sijaisena. Kuva tutustumismatkalta Vapriikin uusiin näyttelyihin. Tampereen Vapriikin museokeskukseen kuuluu kulttuurihistoriallisten osastojen lisäksi myös luonnontieteellinen museo. Kuva Tauri Kankaanpää

kävijää, joista lähes kaikki osallistuivat kokoelmien esittelykierroksille. Oppaina toimivat Tanja Koskela, Anu Käppi ja Jarkko Mäntynen. Päivän aikana otettiin myös käyttöön älypuhelimilla avattavat, perusnäyttelyä täydentävät QR-mobiilikoodit (ks. myös Perusnäyttely -osio).

- 5.12. Lasten suopäivä. Suopäivän työpaikoissa lapset tutustuivat soiden eläimiin ja kasveihin eri aistien avulla sekä askartelivat suoaiheisen kortin. Osallistujina Mäki-Matin päiväkodin eskarit (25 henkilöä) ja Ristikiven päiväkodin eskarit (12 henkilöä). Ohjaajina toimivat Maija Mikkola Metsähallitukselta sekä museolta Tanja Koskela, Anu Käppi ja harjoittelijat Henna Hoivassilta ja Ella Wihinen.
- 11.-12.12. luonnontieteellinen osasto oli mukana yliopiston joulutorilla. Myyjinä olivat Anu Käppi ja Ella Wihinen. Myynti oli 482 euroa.

TALOUS

Yliopiston tilinpäätös vuoden 2012 tuloksesta on noin 36 000 euroa positiivinen. Liiketoiminnan tuotot, jotka koostuvat lähinnä rakennustutkimustyöstä, toteutuivat noin 35 500 euroa suurempana kuin vuoden alussa ja vuoden 2012 budjetissa arvioitiin. Myydystä rakennustutkimustyöstä johtuen myös henkilöstökustannukset nousivat noin 48 000 euroa budjetoitua suuremmiksi.

Muun toiminnan kulut toteutuivat noin 56 000 euroa suurempana kuin alun perin oli budjetoitu. Suurin muun toiminnan yksittäinen kuluerä oli palvelujen ostot. Ulkopuolisiin palveluihin on kohdistunut noin 82 000 euroa liittyen perusnäyttelyprojektiin.

Toimintakertomusvuoden aikana ei saavutettu mitään konkreettisia muutoksia yliopistollisten museoiden rahoitusrakenteen parantamiseksi vaan työtä on jatkettava edelleen. Syksyllä 2011 opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuriyksiköltä saadun tiedon mukaan yliopistolliset museot eivät voi edelleenkään hakea eivätkä saada ministeriön myöntämiä harkinnanvaraisia avustuksia tai ei-valtiollisille museoille tarkoitettua mu-

seolain valtionosuutta koska yliopisto saa ministeriöltä toimintaansa varten valtionavustuksen. Vuoden aikana osallistuttiinkin neuvotteluihin, joissa tavoitteena on ollut selvittää ja vahvistaa yliopistollisten museoiden rahoitusrakennetta.

Pirjo Vuorinen tekemässä Kopijyvän tulostamien ja asentamien suurkuvien kuntokartoitusta. Yliopiston tiloissa kulttuuriympäristöä on ilmennetty ja elävöitetty myös näyttävien suurennoksien. Kuvat liittyvät useimmiten yliopiston ja sen edeltäjien historiaan. Toimintakertomusvuonna sosiaalityön koulutusyksikössä käynnistyi laajaa, henkilökunnan työhuoneisiinkin ulottuva ripustussuunnitelma. Kuvat valitaan Ahti Rytkösen valokuvakokoelmasta. Kuva Pekka Hassinen

Sopimuksen irtisanomisilmoitus

Jyväskylän kaupunki irtisanoi Keski-Suomen luontomuseon kanssa tehdyn avustussopimuksen. Irtisanomisilmoitus, jonka oli allekirjoittanut kaupungin kulttuuri-, -liikkunta ja nuorisopalveluiden vastualuejohtaja, tuli yllätyksenä yliopistolle ja luontomuseolle.

Ilmoitus käynnisti kaupungin, museon ja yliopiston välillä prosessin, jonka aikana selvitettiin, mikä on tuen merkitys museolle ja mitkä ovat sen perusteet. Ilmeni, että ilman vuotuista avustusta toiminnan jatkaminen Vesilinnan näyttelykeskuksessa olisi käynyt mahdottomaksi. Huomion arvoista on se, että luontomuseo myös maksaa kaupungille vuokraa ja avustuksen vastikkeena museo on sitoutunut vastaanottamaan maksutta kaikki kaupungin ensimmäisen luokan oppilaat ja päiväkotiryhmät, joille tarjotaan lisäksi työpajoja. Toinen Vesilinnan rahoittajataho on Jyväskylän yliopisto. Käydyissä neuvotteluissa kaupunki perui irtisanomisen.

TOIMITILARESURSSIT

Kulttuurihistoriallisen osaston työtilat ja kuva-arkisto ovat Seminaarinmäellä G-rakennuksessa. Säilytystiloja on yliopiston päärakennuksessa ja Opinkivessä. Edellisenä toimintakertomusvuonna museo sai lisäksi käyttöönsä säilytystiloja puolustusvoimien entisestä luolasta

Luontomuseon toimisto-, työ-, näyttely- ja kokoelmatilat olivat vuonna 2012 yhteensä noin 800 m². Näistä toimisto/työtiloja oli noin 68 m². Näyttelytiloja oli yhteensä noin 260 m², josta 26 m² on käytössä vaihtuvien näyttelyiden tilana. Suurin osa näyttelytiloista koostuu perusnäyttelyn (Perintönä ympäristö) tiloista sekä toimintatilasta (19,7²). Kokoelmien säilytystiloja museolla oli käytössä 214 m² ja näyttelyiden käsittely- ja konservointitiloja 42,7 m². Nämä tilat sijaitsivat Harjun Vesilinnassa. Näiden lisäksi museolla oli kaksi varastohuonetta päärakennuksen kellarissa sekä museon molempien osastojen käyttöön saatu tila Kanavuoresta.

VERKOSTOT JA TUTKIMUSYHTEISTYÖ

Museo on selkiyttänyt vuoden aikana tiedemuseorooliaan osallistumalla kansalliseen ja kansainväliseen yliopistollisten museoiden toimintaan. Museo on verkotunut muiden yliopistollisten museoiden kanssa vuonna 2011, jolloin perustettiin Suomen yliopistollisten museoiden neuvottelukunta SYN yhdessä Helsingin yliopistomuseon ja Aalto-yliopiston teollisuushistorian oppiaineen kanssa. Neuvottelukunta laajensi vuoden lopussa toimintaansa kutsuen mukaan yliopistojen luonnontieteellisiä museoita eri puolilta Suomea. Alustavasti keskusteltiin Euroopan yliopistollisten museoiden Universeum-kongressin järjestämisestä Suomessa vuonna 2015. SYN kokoontui toimintakertomusvuonna kolme kertaa. Kohteina olivat Jyväskylän yliopiston museo, Oulun yliopiston museotoiminta ja kasvitieteellinen puutarha sekä Helsingissä Aalto-yliopiston Otaniemen tilat. Oulun kokoontumiseen osallistui myös Luonnontieteellisen keskusmuseon edustaja.

Rehtorien neuvoston UNIFIn toimeksiantamana Oulun yliopiston vararehtori Taina Pihlajaniemi sekä Oulun yliopiston museon johtaja Jouni Aspi vierailivat ja haastattelivat Jyväskylän yliopiston hallintojohtajaa ja museon edustajia. Selvityksen tuloksena valmistui raportti, joka käsittelee lähinnä luonnontieteellisten kokoelmien yhteistyöverkoston muodostamista. Tämän jälkeen Suomen luonnontieteellisten kokoelmien yhteistyön ja työnjaon vauhdittamiseksi sekä vuonna 2010 koolle kutsutun luonnontieteellisten kokoelmien kehittämisyöryhmän toiminnan luontevaksi jatkeeksi Suomen luonnontieteelliset museot (HY, TuY, OuY, ISY, JY, Kuopion museo) päättivät tehdä yhteishanke-esityksen Kansallisten tutkimusinfrastruktuurien tiekartan päivitykseen 2013 tavoitteenaan Suomen lajitietokeskuksen (FinBif) ja luonnontieteellisen kokoelma-alan verkoston (Luoko) perustaminen. Toteutuessaan Suomen lajitietokeskus ja kokoelma-alan verkosto parantavat merkittävästi Suomen biodiversiteettitiedon hyödyntämistä korkealuokkaisessa tieteellisessä tutkimuk-

sessä, opetuksessa ja päätöksenteossa niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin. Hanke2 esityksen innovaatio-toimintaa tukevia osa-alueita ovat Suomen eliölajiston kattavan DNA-tunnistevertailutietokannan sekä automatisoidun massadigitointijärjestelmän kehittäminen.

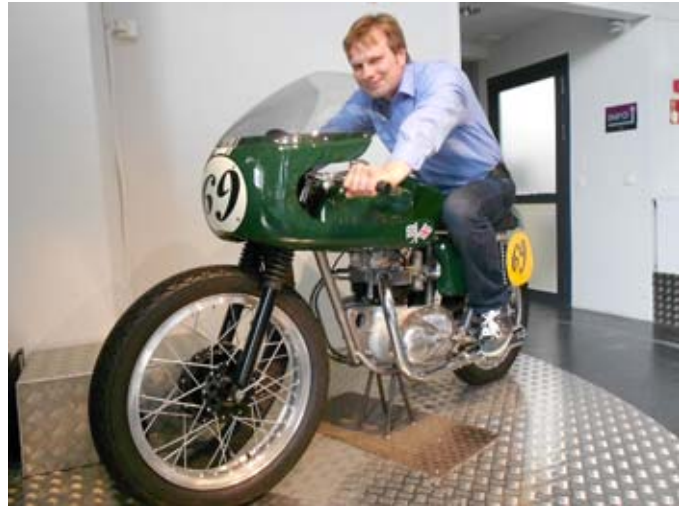
Museon luonnontieteellisen osaston tärkeimpiä sidosryhmiä tutkimuksen ja dokumentoinnin sekä museon kokoelmien käytön ja kartunnan osalta ovat bio- ja ympäristötieteiden laitoksen tutkijat, ympäristöviranomaiset, kuten Keski-Suomen ELY-keskus, Keski-Suomen liitto ja Metsähallitus sekä kolmas sektori eli luontoharrastajat. Toimintakertomusvuonna osasto järjesti työtilaa yhdeksälle opiskelijalle ja tutkijalle, jotka myös hyödynsivät museon kokoelmia vertailunäytteinä. Luonnontieteellinen osasto ja Metsähallitus tekivät toimintakertomusvuonna kirjallisen yhteistyösopimuksen, joka käsittelee ympäristökasvatuksen, näyttely- ja opastustoiminnan, markkinoinnin, viestinnän sekä tutkimus- ja kehitystoiminnan yhteistyötä.

Kulttuurihistoriallisen osaston sidosryhmiä tutkimuksen osalta ovat olleet kulttuuriperintöorganisaatiot kuten Keski-Suomen museo, Museovirasto ja Alvar Aalto -säätio ja -museo sekä yliopiston laitoksista erityisesti TAIKU, HELA ja Liikuntatieteellinen tiedekunta. Lisäksi kulttuurihistoriallisia kokoelmia käytettiin eri organisaatioiden ja oppilaitosten opinnäytetöiden aineistoina. Museon tutkimusyhteistyön tuloksena tuotettuja julkaisuja oli 21 kappaletta. (Katso liite 1)

Museo on osallistunut Tutkimusaineistojen arkistointi -työryhmän työskentelyyn ja tuonut siellä esiin erityisesti pitkäaikaisarkistoinnin näkökulmaa. Työryhmä laati tehtävästään raportin, jossa ei-digitaalisten aineistojen pitkäaikaisarkistointi jäi vieläkin suhteellisen vaatimattomaan osaan. Yliopiston muistiorganisaatioiden kanssa on saatu yhteinen kokoelmakeskus Kanavuoreen, mutta tieteellisen oppihistorian kokonaistalennussuunnitelmaa ei ole vielä olemassa. Kokoelmakeskuksen toiminta on vuoden aikana ollut järjestäytymätöntä. Syksyn aikana museo sai tehtäväksi organisoida Kanavuorien luolastoon muuttojen aikana

Museon henkilökunta matkaili ja tutustui toisiin museoihin Suomessa ja ulkomailla. Tulevana vuonna edessä on oppihistoriallisen näyttelykeskuksen pystytys. Viereinen kuva, jossa Tauri Kankaanpää ajaa kilpaa Pyyrikillä, on Tampereen Vapriikin näyttelystä. Viereisellä sivulla Teemu Korkiakangas ja Janne Vilkuna tanskalaisessa Stenon tiedemuseossa kuuntelemassa museonjohtaja Morten A. Skydsgaardia, joka esittelee museon toimintaa ja näyttelyitä. Viereisen sivun alakuvassa Teemu Korkiakangas, Janne Vilkuna ja Tanja Koskela Moesgårdin museon ulkomuseoalueella. Moesgårdin nähtävyyksiin kuuluu myös suoruumis. Tanskan matka rahoitettiin yliopiston museolle myönnettyllä tulostuksellisuuspalkinnolla, joka oli tarkoitettu koko henkilökunnalle. Kuvat Tauri Kankaanpää ja Tapani Kahila.

sijoitettujen tutkimusaineistojen ja kalusteiden järjestämisen yhteistyössä muuttoliikkeen ja laitosten kanssa. Samanaikaisesti on suunniteltu museon kokoelmatilojen pysyvää muuttoa lähinnä Seminaarinmäen kokoelmatilojen Opinkiven ja päärakennuksen osalta. Tehtävä on ollut erittäin haasteellinen.

Museon asiantuntijatehtävät Jyväskylän yliopiston kampusten kulttuuri- ja luonnonperinnön hoito- ja kehittämisprosesseissa vakiintuivat vuoden aikana. Eriytyisesti rakennustutkimusyhteistyö Suomen yliopistokiinteistöjen ja Alvar Aalto -säätiön ja Keski-Suomen museon kanssa on ollut tiivistä. Yhteistyö oli tiivistä myös yliopiston kiinteistöpalveluiden kanssa. Museo oli aktiivisesti mukana niissä valmistelu- ja päätöksentekoprosesseissa, joissa tarvittiin kampuksen kulttuuri- ja luonnonperintöön liittyvää asiantuntemusta. Museon molemmat osastot ovat olleet mukana mm. Seminaarinmäen puutarhan kunnostuksen seurantaryhmässä sekä päärakennuksen, X-rakennuksen ja Villa Ranan suunnittelutyöryhmissä. SYKin tilaamana valmistuivat M- ja A-rakennusten rakennushistorialliset selvitykset sekä esiselvitys Parviaisen talosta ja Rehtoraatin piharakennuksesta. Syksystä alkaen on dokumentoitu T-rakennuksen peruskorjausta. Tutkimus- ja selvitystyötä tehtiin myös Jyväskylän kaupungin kaavoitukselle (Seminaarinmäen kaava) sekä kaupungin tilapalveluille (Kaupungintalon työmaa). Rakennetun kulttuuriympäristön tutkiminen ja dokumentointi vahvistui uuden rakennustutkijan aloitettua tehtävässään alkuvuodesta.

Museo sai työstään vuoden aikana hyvää palautetta. Vuonna 2011 tulosneuvotteluissa myönnetyn tuloksellisuuspalkinnon tuella tehtiin opintomatka Århusin yliopistoon. Matkan aikana perehdyttiin mm. yliopiston museoiden sekä puutarhan toimintaan ja museologian oppiaineeseen.

Työryhmät ja toimikunnat

- Pirjo Vuorinen kuului Jyväskylän kesäyliopiston 100-vuotisjuhla-julkaisun ohjausryhmään sekä reh-

torin asettamaan julkaisut, yliopiston ympäristöryhmään, Liikunnan 50-vuotisjuhlatyöryhmään sekä yliopiston 150-vuotisjuhlatyöryhmään.

- Riikka Mäkipelkola ja Pirjo Vuorinen kuuluivat Seminaarinmäen kunnostuksen ja korjauksen käsikirjaa työstävään työryhmään. Käsikirja valmistui kesäkuussa 2012.
- Jonna Timonen, Hillevi Kotiranta ja Pirjo Vuorinen kuuluivat Seminaarinmäen puiston kunnostuksen ohjausryhmään.
- Pirjo Vuorinen kuului Tutkimusaineistojen hallinnoinnin työryhmään, jonka toimikausi oli 16.9.2011–1.12.2012. Työryhmän tehtävänä oli luoda toimivat, yhtenäiset käytännöt tutkimusaineistojen hallintaan sekä elektronisille että manuaalisille aineistoille.

TIEDOTUS

Luontomuseon toiminnasta tiedotettiin lehdistössä, radiossa ja internetissä. Kouluille, oppilaitoksille ja päiväkodeille tärkein tiedotuskanava esimerkiksi vaihtuvista näyttelyistä oli sähköposti.

Museon toimintaan ja näyttelyihin liittyen toimintavuonna tehtiin seuraavat lehtijutut sekä radio- ja TV-ohjelmat:

- Jonna Timosta haastateltiin Radio Keski-Suomeen Harjun historiasta ja nykypäivästä 22.3.
- Tanja Koskelaa haastateltiin Radio Keski-Suomeen aiheena Vuoden Luontokuvat 2011 -näyttely 30.8.
- Yle TV2 haastatteli Tanja Koskelaa, Jouni Penttistä (Metsähallitus) ja näyttelyn sarjakuvien piirtäjä Timo Jalkasta Keski-Suomen alueuutisiin 8.10. Aiheena Seikkailu suolla -näyttely.
- Tanja Koskelaa haastateltiin Radio Keski-Suomeen luontomuseon avajaisten 10-vuotistapahtumaan ja perusnäyttelyyn lisättyjen QR-mobiilikoodeihin liittyen 29.11.

- Pirjo Vuorista haastateltiin Elina Saksalan kokoomaan suomalaisia jouluperinteitä käsittelevään ohjelmaan 13.12. sekä Radio Keski-Suomeen Seminaarinmäen jouluperinteistä ja tulevasta yliopiston juhluvuodesta 18.12.

Infoa työmaa-aitoihin

Kampuksen korjausrakentamisessa alueelle nousi työmaa-aitoja, T-rakennusta peruskorjattiin. Yliopiston juhluvuoden lähestyessä aidoille päätettiin kiinnittää infotauluja yliopiston historiasta ja nykypäivästä. Museo tuotti aineiston ja yhteistyössä viestintätieteiden laitoksen kanssa myös asiasisällön. Graafisesta suunnittelusta vastasi Jussi Jäppinen.

KOULUTUS JA YMPÄRISTÖKASVATUS

Museo on toiminut bio- ja ympäristötieteiden, museologian, opettajankoulutuslaitoksen ja Jyväskylän ammattiopiston opiskelijoiden demonstraatio-, harjoittelu- ja opetusharjoittelupaikkana. Etenkin bio- ja ympäristötieteiden laitoksen opiskelijoille museon koelmat ovat olleet erittäin tärkeitä usean kurssin suorittamisen kannalta. Museo on osallistunut TAIKUN rakennettu kulttuuriperintökoulutuksen suunnitteluun ja opetukseen sekä opettajankoulutuslaitoksen kulttuuriperintökoulutukseen.

Museo on suunnitellut ja toteuttanut koulujen, oppilaitosten ja päiväkotiryhmien opintokäyntejä sekä osal-

Tuula Pöyhä (kuvassa) ja Pirjo Vuorinen opastivat *Getty Foundationin* arkkitehtivaltuuskuntaa, joka tutustui Alvar Aallon kohteisiin Jyväskylässä. Kuva Pirjo Vuorinen.

listunut TE-keskuksen maahanmuuttajille tarkoitettuun Palapeli-projektiin järjestämällä erityisopastuksia maahanmuuttajaryhmille ja tutustuttamalla heitä erityisesti keskisuomalaiseen luontoon. Lisäksi museo osallistui Jyväskylän Taidemuseon koordinoimaan Kulttuuriluotsi-toimintaan. Kulttuuriluotsit ovat Jyväskylän museoiden kouluttamia vapaaehtoisia kulttuurin tarjontaan perehtyneitä vertaisohjaajia. Kulttuuriluotsien palveluja voivat kysyä yksityiset ihmiset, päiväkeskukset, laitokset, järjestöt sekä erilaiset museokäynneissä tukea tarvitsevat ryhmät. Kulttuuriluotsin palvelut perustuvat vapaaehtoisuuteen ja ovat käyttäjälle ilmaisia. Museo on ollut myös aktiivisesti esillä erilaisissa alan seminaareissa. Museon ja kulttuuritoimikunnan kouluttamat kampsoppaat opastivat vuoden 2012 aikana yliopiston eri kampuksilla 19 kertaa. Opastettavien ryhmien joukossa oli mm. yliopistossa järjestettyjen kansainvälisten kongressien ja muiden tapahtumien osanottajia sekä ryhmiä muun muassa Espanjasta, USA:sta, Italiasta, Saksasta, Ranskasta, Kiinasta, Ukrainasta ja Chilestä.

Jyväskylän kaupungin alakoulujen ykkösluokkalaiset vierailivat opetussuunnitelmansa mukaisesti luontomuseossa. Opintokäyntien ohjelmaan kuului näyttelytilassa opastettu näyttelykierros ja valokuvasuunnistus sekä kirjastossa kahdeksan tehtävärastia. Alkuvuoden opintokäyntien aikana museolla vieraili yhteensä 775 ykkösluokkalaista ja 78 opettajaa ja syksyllä vastaavasti 348 ja 30. Luokkien ohjauksessa avustivat vakinaisen henkilökunnan lisäksi biologian ja museologian opiskelijat sekä harjoittelijat.

ESITELMÄT

- 7.3. Pirjo Vuorinen ja Jonna Timonen kertoivat museon kuulumisia Jyväskylän yliopiston alumnien (Jykys ry) järjestämässä, yliopiston eläkeläisille suunnatussa tapaamisessa. Lisäksi Pirjo Vuorinen esitteli samassa tilaisuudessa Seminariumrakennuksen restaurointia.

- Marja-Liisa Hyvösellä ja Pirjo Vuorisella oli esitelmä Nykydokumentointia yliopistomuseossa kansatieteen päivillä Jyväskylässä 16.–17.3.2012.
- Jonna Timosella, Pirjo Vuorisella ja Janne Vilkunalla oli posterit Universeumin vuosittaisessa tapaamisessa Trondheimissa 14.6.–16.6. Posterit esittelivät Jyväskylän yliopiston kulttuuri- ja luonnonperintöä.
- 29.6. Riikka Mäkipelkola piti esitelmän kaupungintalon rakennusurakan työmaainfossa.
- 14.8. Pirjo Vuorinen esitteli Alvar Aalto -säätion arkkitehti Tuula Pöyhien kanssa Getty Foundationin edustajille Alvar Aallon kohteita ja korjaustapoja Seminaarinmäellä.
- 20.8. Pirjo Vuorinen esitteli Jyväskylän kauppa- ja korkeakoulun jatko-opiskelijoille Seminaarinmäen, Mattilanniemen ja Äylän kulttuuriperintöä.
- 7.9. Pirjo Vuorinen piti esitelmän Liikunta-rakennuksen vaiheista rakennuksen peruskorjauksen valmistuspäivillä.
- 12.9. Pirjo Vuorinen piti esitelmän vuonna 1957 valmistuneille Seminaarinmäen kulttuuriperinnöstä ja sen vaalimisesta.

OPETUS

Bio- ja ympäristötieteiden opetus

- Osallistumalla kaupungin alakoulun 1-luokkien opintokäyntien ohjauksiin opiskelijat voivat suorittaa opintopisteitä bio- ja ympäristötieteiden laitoksen Museo- ja luontokohteiden pedagogiikkaopin- tokonaisuutta varten (BIOS 105).
- Bio- ja ympäristötieteiden opiskelijat tekevät harjoitustöitä museolla eliökunnan rakenne ja monimuotoisuus (BIOP102, vuosittain noin 100 opiskelijaa), selkärankaisten tunnistaminen (BIOA122, vuosittain noin 50 opiskelijaa) ja luonnonsuojelubiologia ja ympäristönhoito (EKO302, vuosittain noin 30 opiskelijaa) kursseilla.

Museologian opetus

- 19.1. Jonna Timonen: alustus luonnontieteellisistä näyttelyistä ja tutustumiskäynti luontomuseoon.
- 29.11. Tanja Koskela: luento luonnontieteellisistä kokoelmista.
- 27.11. Pirjo Vuorinen: luento museologian tallennusharjoituksen tekemisestä yliopiston museoon ja dokumentointitehtävien jakaminen.

Kurssitus

- 3.4., 10.4. Pekka Hassinen: rakennustutkimukseen ja näyttelysuunnitteluun liittyvä InDesign-ohjelmaan perehdyttävä taittokurssi museon henkilökunnalle.
- 25.4. Pirjo Vuorinen: siivoojien koulutusta kulttuuri-perinnön kannalta – taiteen ja arvoirtaimiston kanssa toimiminen.

Museon omaa puurojuhlaa vietettiin perinteikkäästi Turkkilan tilalla Muuramessa. Ilpo Turkkila kertoilemassa paikasta ja sen historiasta. Kuva Pekka Hassinen.

HTKP150 Cultural tours

Museo järjesti yliopiston ulkomaalaisille opiskelijoille suunnatulla Finnish studies -kursilla/Cultural tours ohjattuja opintokäyntejä aiheena kampuksen kulttuuri-perintö ja keskisuomalainen luonto (7 ja 16 osallistujaa). Opettajana Tapani Hynynen. Yhteensä 8 kokoon-tumista kevät- ja syyslukukaudella.

Opastetut kampuskierrokset, ohjatut opintokäynnit ja yhteistyö eri oppilaitosten kanssa

Museon ja kulttuuritoimikunnan kouluttamat kam-pusoppaat opastivat vuoden 2012 aikana yliopiston eri kampuksilla. Opastettavien ryhmien joukossa oli mm. yliopistossa järjestettyjen kansainvälisten kongressien ja muiden tapahtumien osanottajia sekä ryhmiä Ukrainas-ta, Espanjasta, Ranskasta, Italiasta, Japanista, Yhdysval-loista, Kiinasta ja Chilestä.

Jyväskylän ikääntyvien yliopisto

Ikääntyvien yliopiston Seminaarinmäen muistelupiiri kokoontui Pirjo Vuorisen johdolla 6 kertaa kevätluku-kaudella (9 osallistujaa).

MUUTA YHTEISKUNNALLISTA PALVELUA LUONTOMUSEOSSA

- Määritettiin museolle toimitettuja näytteitä sekä vastattiin puhelimesta ja sähköpostilla yleisökyselyihin.
- Lähetettiin Jukka Airolalle (Hämeen ELY-keskus) museon Kuusankoskelta kerätyistä näytteistä tietoja Kuusankosken putkilokasviston raportin valmistelu varten.
- Vastattiin Geir Mathiassenille (Tromssan yliopisto) koskien tiedustelua Barrmaelia pseudobombarda -näytteistä.
- Lähetettiin Juhani Terhivuolle (Luonnontieteellinen keskusmuseo) tiedot museon kokoelmissa olevista kotimaisista terrestrisistä nilviäisistä.
- Lähetettiin Riikka Juutiselle (Metsähallitus) etiketti-tiedot neljästä lehtisammalnäytteestä.

- Lainattiin Riitta Ryömälle (Lammin biologinen ase-ma) yksi maksasammalnäyte.
- Lainattiin Tauno Ulviselle (Oulun yliopiston kasvi-museo) kaksi sammalnäytettä.
- Lainattiin Johanna Hallmanille (Keski-Suomen ELY-keskus) 32 maksasammalnäytettä.
- Lainattiin sammalryhmä Sammaltajille kolme eri kertaa (18 +23+27) maksasammalnäytteitä.
- Myönnettiin Canadian Museum of Nature:lle (Ot-tawa, Ontario) lisäaikaa Carex rupetris -näytelainaan DNA-analyysien teettämistä varten.
- Lainattiin kettu ja jänis käsinuket OKL:n opiskeli-joille.
- Lainattiin Joel Rahkoselle 60 kasvi-imupaperia bio- ja ympäristötieteiden laitoksen kasvikoelmaan uu-sintaa varten.
- Näyttelijä Pauliina Kinnunen, kuvaaja ja ohjaaja kä-vivät 24.4. kuvaamassa Laestadiuksen Kasvikokoel-ma - Jyväskylässäkö? -näyttelyssä television Runo-raati -ohjelmaan, aiheena Naisen hengellinen kriisi.
- Elli Palin kävi äänittämässä ruisrääkkää.
- Taiteilija Jussi Heikkilä kävi 30.8. laskemassa selkä-lokin pyrstösulan höytyjen lukumäärän Asemaka-dun yläpäähän tulevaa taideteosta varten.
- Ossi Nokelainen ja Samuel Waldron kuvasivat täplä-siilikkeitä Nokelaisen väitöskirjan kuvitukseen
- Neljä venäläistä, mukana kaksi suomalaista opas-ta, kävivät kuvaamassa näyttelyä Samaran alueen TV:ssä näytettävään matkailuohjelmaan Suomesta (kohteina Jyväskylä ja Oulu).
- Annettiin seitsemän lintua Vaajakosken koululle jot-ka Hannu Ahonen täytti.

JULKAISUT JA ARTIKKELIT

Julkaisuluettelo sisältää museon henkilökunnan julkai-sut sekä sellaiset opiskelijoiden ja tutkijoiden julkaisut, joissa on merkittävässä määrin hyödynnetty museon ko-elmia ja/tai työtiloja.

- Garcia-Gonzalez F, Leigh W. Simmons, L. W., Tomkins, J. L., Kotiaho, J. S. and Evans, J. P. 2012. Comparing evolvabilities: common errors surrounding the calculation and use of coefficients of additive genetic variation. *Evolution* 66: 2341–2349.
- Halme P, Heilmann-Clausen, J., Rämä, T., Kosonen, T. and Kunttu, P. 2012. Monitoring fungal biodiversity - towards an integrated approach. *Fungal Ecology*, 5: 750-758.
- Halme, P. and Kotiaho, J. S. 2012. The importance of timing and number of surveys in fungal biodiversity studies. *Biodiversity and Conservation* 21: 205-219.
- Keränen, I., Kahilainen, A., Knott, K. E., Kotiaho, J. S. and Kuitunen, K. Unidirectional hybridization in sympatric species: high maternal species density mediates heterospecific matings in *Calopteryx* damselflies. *Biological Journal of the Linnean Society* in press.
- Ketola, T., and Kotiaho, J. S. 2012. Inbreeding depression in the effects of body mass on energy use. *Biological Journal of the Linnean Society* 105: 309-317.
- Komonen, A., Lensu, T., and Kotiaho, J. S. 2012. Estimating optimal timing of power line rights-of-way management for conservation of butterflies. *Insect Conservation and diversity* doi: 10.1111/icad.12009.
- Koski, Minerva & Holma, Jaakko 2012. Kirjasto talona ja tilana. Teoksessa Kirjasto keskellä kampusta, Jyväskylän yliopiston kirjasto 100 vuotta. Toim. Marja Kokko, Pekka Olsbo ja Kimmo Tuominen. Jyväskylän yliopiston kirjaston julkaisuja 46, Jyväskylä.
- Kuitunen, K., Haukilehto, E., Raatikainen, K. J., Hakkarainen, H., Miettinen, M. Högmänder, H. and Kotiaho, J. S. 2012. Do allopatric male *Calopteryx virgo* damselflies learn species recognition? *Ecology and Evolution* 2: 615-621.
- Markkanen, A. and Halme, P. 2012. Polypore communities in broadleaved boreal forests. *Silva Fennica*, 46(3): 317-331. Mäkipelkola, Riikka & Vuorinen, Pirjo 2012. Jyväskylän seminaarin kirjasto. Teoksessa Kirjasto keskellä kampusta, Jyväskylän yliopiston kirjasto 100 vuotta. Toim. Marja Kokko, Pekka Olsbo ja Kimmo Tuominen. Jyväskylän yliopiston kirjaston julkaisuja 46, Jyväskylä.
- Pekkala, N., Knott, K. E., Kotiaho, J. S., Nissinen, K. and Puurtinen, M. 2012. The benefits of interpopulation hybridization diminish with increasing divergence of small populations. *Journal of Evolutionary Biology* doi: 10.1111/j.1420-9101.2012.02594.x
- Pekkala, N., Knott, K. E., Kotiaho, J. S. and Puurtinen, M. 2012. Inbreeding rate modifies the dynamics of genetic load in small populations. *Ecology and Evolution* 2: 1791-1804.
- Ratinen, Ilkka 2012: Luokanopettajaksi opiskelevien kokemukset dialogisen tutkivan oppimisen toteutumisesta. Teoksessa Ainedidaktisia tutkimuksia 3. Toim. Eija Yli-Panuna, Kaarina Merenluoto ja Arja Virta.
- Seppänen, J. T., Mönkkönen, M. and Kotiaho, J. S. 2012. Peer review by the peers, for the peers. *Trends in Ecology and Evolution* 27: 191-192.
- Toivanen, T., Markkanen, A., Kotiaho, J. S. and Halme, P. 2012. The effect of forest fuel harvesting on the fungal diversity of clear-cuts. *Biomass and Bioenergy* 39: 84-93.
- Vilkuna, Janne 2012: Kesämuistoja Kärnän Soilahdesta. Lappajärven Joulu 2012

Vilkuna, Janne 2012: Luonnosta mallia! Konneveden
Joulu 2012.

Vilkuna, Janne 2012: Vainajien karsikot. Kongintaival.

Vuorinen, Pirjo 2012: Ryhtilä, Kaltevan kenttä ja Liiteri – Jyväskylän Seminaarinmäen liikunnallinen kulttuuriperintö. Euroopan rakennusperintöpäivien 2012 julkaisussa 10

Liikuttavat ympäristöt. Toim. Liisa Lohtander, Lassi Saresalo ja Hilka Högström. Vantaa.

KASVITIETEELLINEN PUUTARHA

Jyväskylän yliopiston museon luonnontieteellisen osaston yksikkönä toimiva kasvitieteellinen puutarha käsittää yliopiston viheralueet Seminaarinmäellä (Seminaarinpuisto, Aallonpuisto, Pitkäkatu 1 ja Seminaarinkatu 30 - 32 pihat), Mattilaniemessä ja Ylistönrinteellä. Puistot sijoittuvat yliopistorakennusten ympäristöön ja edustavat rakennusaikansa puistosuunnittelua ja kasvi-valikoimaa. Rakennetut puistot ja viheralueisiin kuuluvat luonnonmetsiköt mukaan lukien pinta-ala on noin 36 ha.

VIHERALUEIDEN HOITO

Jyväskylän yliopiston kiinteistöjen hallinto ja hoito kuuluvat Suomen Yliopistokiinteistöt Oy:lle. Jyväskylän kampusmanageri Jani Virtanen vastasi niin rakennusten kuin viheralueidenkin ylläpidosta. Hoito tilattiin ostopalveluna alan palveluntuottajilta.

SYK Oy:n ja Kiinteistöhuoltoyhtiö RTK- Palvelu Oy:n välinen sopimus päättyi huhtikuun lopussa eikä sitä uusittu. Entisestä käytännöstä poiketen erikseen kilpailutettiin rakennusten ja ulkoalueiden hoito. Rakennuskiinteistöjen hoitoon valittiin Are Oy ja ulkoalueiden hoitoon Total Kiinteistöpalvelut Oy.

Total Oy on Jyväskylän kaupungin omistama yhtiö, jonka yhtenä osa-alueena ovat vihertyöt. Palveluesimiehen ohjauksessa yliopiston viheralueita hoitaa kesäisin 6-8 ja talvisin 3-4 työntekijää; osa töistä hoidetaan ali-hankintana, esim. talviaurus.

Nykyisen käytännön mukaan SYK Oy ja kiinteistöhoitoyhtiöt Are Oy ja Total Oy pitävät seuranta-palavereja kuukauden välein. Museon suunnittelija osallistui kevään ensimmäiseen palaveriin 25.5.2012. Kesäkauden aikana museon suunnittelija opasti Totalin puistotyöntekijöitä tarvittaessa, mutta pääosin puistot hoidettiin SYK:n kampusmanagerin ja Totalin välisen sopimuksen mukaisesti.

Museon suunnittelija vastasi viheralueiden kasvikoelmien muutosten rekisteröinnistä ja sijoituskarttojen päivittämisestä.

PUISTOT RAKENNUSTÖIDEN KESKELLÄ

Seminaarinmäen kampuksella peräkkäiset rakennusten peruskorjaukset rasittavat ympäristöä: maankaivut, työmaaliikenne ja rakennustarvikkeiden varastointi runtelevat istutuksia ja nurmikoita.

Athenaeumin ja Liikunnan remontin jälkeen alkoi hallintorakennuksen peruskorjaus, minkä takia kirjasto-hallinto-ympäristöstä kaadettiin 12 puuta. Kirjasto-hallinto-puistikkoon jäi ainoastaan kolme puuta.

Mattilaniemen puisto

MaB ja MaC-rakennukset olivat koko vuoden tyhjiillään ja niiden osalta Yliopiston tilapalvelu ja SYK Oy pohtivat rakennusten erilaisia toimenpiteitä. Näin ollen puistonkin tulevaisuus on epäselvä.

Seminaarinmäen kampuksella luonto, kulttuuriympäristö ja inhimillinen toiminta kohtaavat. Aallon amfiteatterin puupenkit uusittiin ja kivipenkit oikaistiin. Katsomon ympäristön rehottavaa pensastoa raivattiin ja istutettiin teatterin taakse mäntyjä, pihlajaa ja raitaa. Kunnostuksen toteutti Puutarha-Apu Oy. Kuvassa Hillevi Kotiranta ja Gretel Hemgård. Kuvat Pirjo Vuorinen.

Kun puutarhan restauroinnin ensimmäinen vaihe oli saatu valmiiksi, syyskesällä istutettiin suuri määrä sipulikasveja. Suomen yliopistokiinteistöt ja Puutarha-Apu sponsorivat talkoita. 150-vuotiskevättä juhlistamaan on siis odotettavissa lukemattomia narsissin- ja tulppaaninkukkia. Talkoot käynnissä lähikuvassa viereisellä sivulla. Kuva Asta Ruodemäki.

Kesäkukat

Seminaarinpuistossa oli kymmenen, Mattilanniemessä viisi ja Ylistöllä kolme kesäkukka-astiaa. Lajit: kannu, verbena, heliotrooppi, ryhmäsammetikukka, verenpisaara, pikkupetunia, siniviuhka ja uutena lajina hämähäkikukka.

KASVIKOKOELMAT

Puutarhan kasvit hankitaan ostamalla, siemenvaihdon kautta, keräämällä itse tai saadaan lahjoituksina. Toimikertomusvuonna kaikki hankinnat olivat ostotaimia.

Athenaeumin remontissa hävinneet kasvit korvattiin vastaavilla 1997 istutussuunnitelman mukaisilla lajeilla. Uusintaistutukset urakoi Viherrys Heinonen Oy.

Kuluneena vuonna kunnostetuille alueille 5, 6, 7 ja 8 istutettiin maisema-arkkitehti Gretel Hemgårdin (Maisemasuunnittelu Hemgård Oy) istutussuunnitelmien mukaiset kasvit.

Kasvirekisteri

Puutarhan kasvirekisteritiedot on tallennettu Access-tietokannan T-Puska-kasvirekisteriin. Ohjelman tekijä (HY, luonnontieteellinen keskusmuseo, Lipponen) teki joitakin korjauksia ja lukkiutuneet osuudet saatiin toimimaan.

Toimintakertomusvuonna kasvirekisteriin lisättiin Athenaeumin ympäristön korjausistutusten lajit ja päivitettiin osastojen kasvatustietoja.

Kunnostussuunnitelman istutuksien kasvien rekisteröinti aloitettiin, mutta tarkempi rekisteröinti tarvitsee vielä lisää kasvien hankintatietoja.

Vuoden lopussa rekisterissä oli elävinä kasveina 533 taksonia ja 1496 rekisterinumeroa (kasvikantaa) ja noin 18 000 kasviyksilöä. Kuolleita ja hävinneitä kasvikan-toja ei kokonaan poisteta rekisteristä vaan ne siirretään ns. poistettujen osastoille, minkä vuoksi tietokannassa on 1881 kasvikantaa (rekisterinumeroa).

Siemenvaihto, kasvi- ja siemenherbaariot

Kasvitieteelliset puutarhat julkaisevat ja lähettävät siemenluetteloita entistä harvemmin. Luettelo saatiin viidestä ulkomaisesta puutarhasta, siemeniä tilattiin kolmesta ja saatiin yhdestä puutarhasta 6 annosta. Siemenherbaarioihin on tarkoitus saada kaikki Suomen luonnossa esiintyvien kasvilajien siemennäytteet. Koelmat ovat jo melko kattavat, ja useista lajeista on tuplanäytteet. Puuttuvat lajit ovat joko harvinaisia tai niitä ei muutoin ole puutarhojen siemenluetteloissa.

Kuluneena vuonna ei kerätty uusia puutarhakasveja. Aikaisempien vuosien puutarhakasvien herbaariinäytteet on kirjattu Excel-taulukkoon. Museoon lahjoitettujen putkilokasvien Kastikka-tietokantaan rekisteröinnin yhteydessä kokoelmien seasta löytyneet puutarhakasvit otettiin erikseen ja myöhemmin ne rekisteröidään omaan rekisteriinsä. Kartuntaan ne on laskettu vuosittain.

TIEDOTUS, NEUVONTA JA SIDOSRYHMÄT

Puutarhasta tiedotettiin Suomen kasvitieteellisten puutarhojen yhteisellä sivulla, josta pääsee jokaisen puutarhan omille kotisivuille. Osoite: www.kasvitieteelliset-puutarhat.fi

Puutarhaliiton nettisivujen maakuntien puutarhamatkailuhakemistossa kohteena on myös Jyväskylän yliopiston luontomuseo ja kasvitieteellinen puutarha. Osoite: www.puutarhaliitto.fi, josta pääsee Suomen maakunnallisiin puutarhavierailukohteisiin.

Vastattiin puhelimesta ja s-postilla yleisön kyselyihin puutarhan lajistosta ja annettiin neuvoja erilaisissa puutarha-asioissa.

Luonnontieteellisen osaston suunnittelija kuului Seminaarinmäen kunnostuksen seurantaryhmään.

Kasvitieteellisen puutarhan ystävät

Yhdistyksen tarkoituksena on tukea ja edistää Jyväskylän yliopiston kasvitieteellisen puutarhan toimintaa yh-

Ennen sipulien istuttamistalkoita maisema-arkkitehti Gretel Hemgård (keskellä) piti esitelmän puutarhoista ja puutarha-restauroinnista. Kuva Asta Ruodemäki.

teistyössä museon henkilökunnan, alueen kiinteistöhallinnon ja viheralueiden hoitoyhtiön kanssa. JKPY ry:n kotisivut: www.puutarhaliitto.fi. Kuluneena vuonna yhdistyksellä ei ollut kokoontumisia.

SEMINAARINMÄEN PUISTOJEN KUNNOSTUS

Toimikertomusvuonna aloitettujen Seminaarinmäen alueen kunnostustoimien pohjana oli vuosien 2008–2009 aikana tehdyt historia-, maisema- ja ympäristöselvitykset. Toimeenpanijana olivat Suomen yliopistokiinteistöt Oy:n kampusmanageri ja operatiivinen ryhmä, johon kuuluivat SYK Oy, JY museo, JY tilapalvelu,

Keski-Suomen museo, Jkl kaavoitus, Controlteam ja Maisemasuunnittelu Hemgård.

Seminaarinmäki on jaettu 19 osa-alueeseen, joista vuosittain on tarkoitus kunnostaa 3-4 aluetta. Maisemaselvitykseen (2009) pohjautuvan toteutussuunnitelman tekijäksi valittiin Maisemasuunnittelu Hemgård Oy. Ensimmäisiksi kunnostettaviksi oli valittu keskeisen Aallontien ympäristöt (alueet 5, 6, 7 ja 8), joista tehtyjen (26.8.2011 Gretel Hemgård) istutussuunnitelmien ja viherharrakennusselostusten perusteella haetut maisema- ja toimenpideluvat saatiin maaliskuussa 2012. Kunnostuksen toteuttajaksi valittiin Keski-Suomen Puutarha-Apu Oy. Urakkasopimus allekirjoitettiin 14.5.2012.

Puutarhan restauroinnissa pyrittiin löytämään vanhoja rakenteita ja säilyttämään vanhaakasvillisuutta. Vanhat perustukset jätettiin maan alle. Kuvat Pirjo Vuorinen, Tauri Kankaanpää ja Tapani Kahila.

KUNNOSTETTUIJEN ALUEIDEN TOIMENPITEET 2012

Alue 5: Oppion rinnepuisto, pääkulkuakseli ja päärakennuksen keskusaukio (Alvarinaukio); 2012 toteutui keskusaukion pohjoispuoli

Keskusaukion käytävällisä levennettiin ja betoninoppakivet vaihdettiin luonnonnupukiviin. Räsistynyt pensasto raivattiin, osa vanhoista puista ja pensaista säilytettiin, uusia kasveja istutettiin 8 puu- ja 5 ruohovartista taksonia.

Alue 6: Villa Ranan piha ja puutarha

Räsistynyttä ja tiheää kasvillisuutta raivattiin, osa vanhasta kasvillisuudesta säilytettiin omalla paikallaan, osa siirrettiin sopivampaan paikkaan joko samalle puutarha-alueelle tai muille osastoille.

Rinnepuutarhaan rakennettiin pengerrykset ja tukimuurit ja kylvettiin laajat nurmi- ja niittyalueet. Uusia kasveja istutettiin 20 puu- ja 30 ruohovartista taksonia. Alvarinaukion ja puutarhan välille rakennettiin uudet puuportaat ja rakennuksen länsipuolen kiviportaiden kunnostuksessa asfaltti korvattiin luonnonnoppakivillä.

Seminaarinkadun aita uusittiin erillisenä projektina (urakoitsijana Rakennusmyyrä Oy).

Alue 7: Harjumetsä päärakennuksen alapuolella (Seminaarinharju)

Harjuhongikosta poistettiin lehtipuuesakkoa, mm. vaahteroita ja pihlajia. Aukkopaikkoihin istutettiin mäntyryhmiä ja siirtoistutuksena aluskasvillisuudeksi kuntaa, jossa mm. puolukkaa ja kanervaa

Alue 8: Seremonia-aukiolta ylioppilastalolle

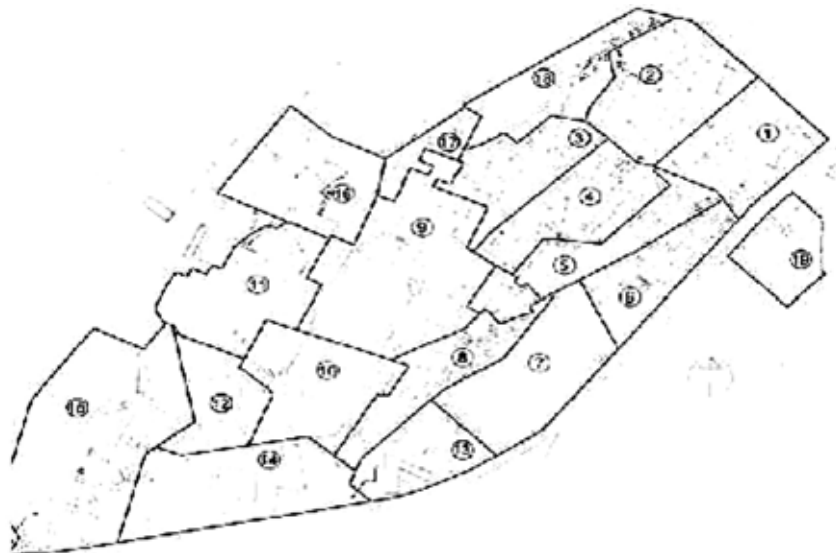
Teatterin puupenkit uusittiin ja kivipenkit oikaistiin. Katsomon ympäristön rehottavaa pensastoa raivattiin ja istutettiin teatterin taakse mäntyjä, pihlajaa ja raitaa. Lozzin muurille ja ympäristöön istutettiin villaheisiä, tuoksuköynnöskuusamaa, köynnös- ja pallohortensiaa sekä suikeroalpia

2012 kunnostetuille alueille istutettiin yhteensä 700 puuta ja pensasta ja 3500 perennaa.

Kokonaisuudessaan työt etenivät yleisaikataulun mukaan ja vastaanottotarkastus pidettiin 1.10.2012. Istutusten ja nurmikoiden hoito kuuluu urakoitsijalle 2-vuotisen takuun ajan.

Seminaarinmäen kampuksen kunnostussuunnitelman aluejako

2012 kunnostetut alueet 5 (osa), 6, 7 ja 8

Sipulikukat

Päätöstapahtumana vuoden 2012 kunnostusurakalle voidaan pitää yliopiston koko henkilökunnan yhteistä liikunta- ja kulttuuri-iltapäivää 9.10. Yliopistoliikunnan ja kulttuuritoimikunnan järjestämän tapahtuman aluksi maisema-arkkitehti Gretel Hemgård kertoi Seminaarin puutarhan ja puiston kunnostuksesta ja antoi vinkkejä kotipuutarhureille. Esitelmän jälkeen kokoonnuttiin Villa Ranan puutarhan ja päärakennuksen keskusaukion ympäristön kunnostetuille alueille istuttamaan sipulikukkia kevään kukkaloistoksi odotellessa Jyväskylän yliopiston 150-juhlavuotta.

Osa narsisseista ja tulppaaneista oli harvinaisia vanhoja lajikkeita, mikä sopi hyvin Seminaarinpuiston henkeen.

LIITE I

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTON MUSEO LUONNONTIETEELLINEN OSASTO

KÄVIJÄMÄÄRÄT 2012

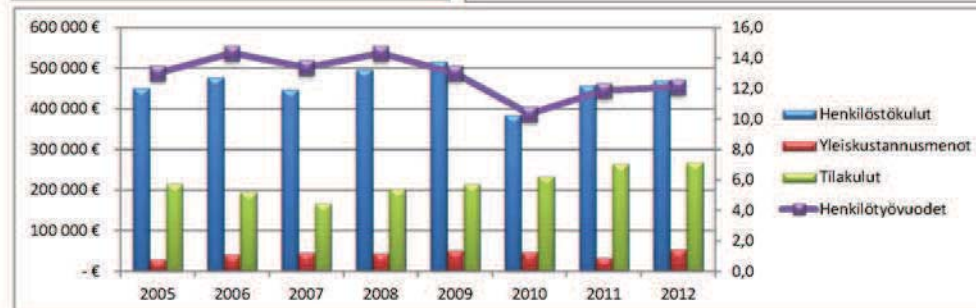
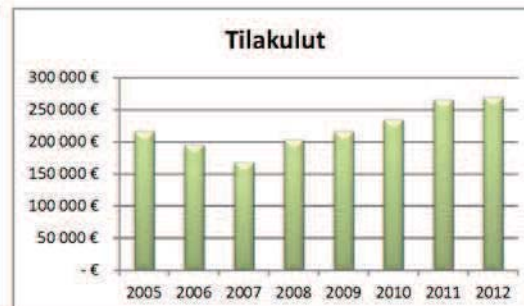
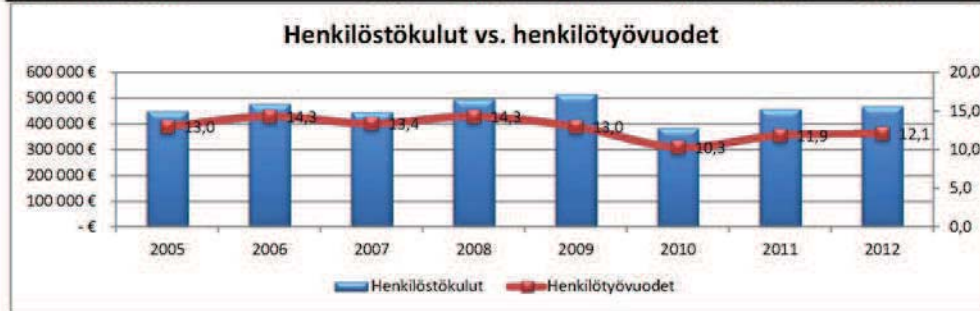
	yksityiset	koululaiset	päiväkoti- ryhmät.	muut ryhmät	yhteensä
tammikuu	389	305		109	803
helmikuu	348	741		60	1149
maaliskuu	704	161	14	89	968
huhtikuu	394	140	23	75	632
toukokuu	629	490	243	149	1511
kesäkuu	1061	15		110	1186
heinäkuu	1949			39	1988
elokuu	1194	157		101	1452
syyskuu	873	271	38	211	1393
lokakuu	1200	372	57	140	1769
marraskuu	570	567	63	182	1382
joulukuu	326	77	37	34	474
yhteensä	9637	3296	475	1299	14707

Museon www-sivujen kävijöitä on voitu seurata syyskuusta 2012 lähtien Google Analyticsin kautta. Museon sivuilla on ollut keskimäärin noin 800 yksilöityä kävijää kuukaudessa.

LIITE 2

Museo

Nimi	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Henkilökunnan määrä	0	0	0	0	0	16	23	20
vakituiset	0	0	0	0	0	8	8	8
määräaikaiset						8	15	12
Henkilötyövuodet	13,0	14,3	13,4	14,3	13,0	10,3	11,9	12,1
budjettivaroin	9,1	10,0	11,6	12,1	10,8			
ulkopuolisin varoin	3,9	4,4	1,8	2,2	2,2			
Henkilöstökulut	451 820 €	479 715 €	447 787 €	497 422 €	518 420 €	386 467 €	459 073 €	470 699 €
vertailu ed. vuoteen		6,2 %	-6,7 %	11,1 %	4,2 %	-25,5 %	18,8 %	2,5 %
Yleiskustannusmenot	29 861 €	41 850 €	46 526 €	45 856 €	53 281 €	49 392 €	33 932 €	54 310 €
vertailu ed. vuoteen		40,1 %	11,2 %	-1,4 %	16,2 %	-7,3 %	-31,3 %	60,1 %
Tilakulut	216 536 €	196 344 €	168 853 €	204 408 €	216 747 €	235 630 €	266 937 €	270 193 €
vertailu ed. vuoteen		-9,3 %	-14,0 %	21,1 %	6,0 %	8,7 %	13,3 %	1,2 %

LIITE 3

Kartunta eliöryhmittäin		2012		Liite 1	
		Kartunta	Yhteensä	Kartunta	Yhteensä
Sienet		5	10946	Putkilokasvit	34 60718
Härmäsienet			3002		
Jäkälät		47	2705	Kasvinäytteet yht.	334 93203
Levät			734		
Maksasammalet		6	733		
Lehtisammalet		236	10181		
Siemenet		6	4184		
Täytetyt eläimet		32	1345	Nahkat	2 1270
Kalat			308	Linnut	2 1125
Linnut			843	Nisäkkäät	145
Nisäkkäät		-2	191	Luut	82 830
Käärme		1	1	Linnut	81 464
				Nisäkkäät	1 366
Hämähäkkieläimet			3161	Linnunmunat	1060
Tuhatjalkaiset			25	Linnunpesät	20
Simpukat ja kotilot			771		
Äyriäiset			20	Kivet	1267
				Maalajit	53
				Fossiilit	52
Hyönteiset					
Perhoset		468	81441	Sudenkorennot	966
M i k r o t		58	14349	Aikuiset	647
Aikuiset		58	14219	Kotelot	108
Kotelot			126	Toukat	211
Toukat			4	Koskikorennot	453
M a k r o t		410	67092	Aikuiset	327
Aikuiset		393	65628	Toukat	126
Kotelot		16	584	Päivänkorennot	757
Toukat		1	880	Aikuiset	397
Kovakuoriaiset		38	34460	Toukat	360
Aikuiset		38	34431	Verkkosiipiset	1 292
Toukat			29	Kärsäkorennot	111
Pistiäiset		28	4445	Vesiperhoset	13 4419
Aikuiset		28	4284	Aikuiset	13 4395
Kotelot			16	Kotelot	24
Toukat			145	Pihtihäntäiset	32
Kaksisiipiset		82	5143	Yhtäläissiipiset	47452
Aikuiset		82	5135	Luteet	13 2940
Kotelot			8	Kirput	41
Suorasiipiset		13	324	Jäytiäiset	12
Torakat			76	Kierresiipiset	2793
Termitit			28		
				Hyönteiset yht.	656 186185
				Aikuiset	639 183564
				Kotelot	16 866
				Toukat	1 1755
				Näytteet yht.	1072 289260

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO